

Voto

Vroeger kon er tenminste nog lustig gemarteld, gemoord, gebrand en verkracht worden. Er kraaide geen haan naar. Nu zijn de meest maffe praatklubs en aktieverenigingen er als de kippen bij om om het even wie - ook tegen hun zin - uit de brand te helpen. Zelfs Cas Goossens krijgt gratis en voor niks een zelfhulpgroepje opgedrongen. CAS ziet af, en Amnesty International bevrijdt alwéér de verkeerde gevangenen. Alleebei op pagina 5.

De ideeën ontploffen ook in uw hersenpan. Ook u bent verslingerd op Foucault. Ook u zou graag vanuit een mediëvistische visie een dekonstruktivistische roman over de fenomenologie van het okkultisme schrijven, maar het gaat niet. Alles hangt immers met alles samen, en niets staat nog vast. Maar er is iets dat meer betekenis heeft dan de rest. Of wat bedoelt u? Geén dekonstruktivistisch artikel, zeker niet over Eco en Derrida, en er staat vanzelfsprekend niets in. Wankelende zekerheden op pagina 7.

Amerikanen helpen natuurlijk ook graag andere mensen van hun problemen af. Newman tegen kanker, Springsteen en Dylan tegen mensenrechtenschendingen, Bush tegen drugs. Waar de Amerikanen ook nog graag eens goed zouden helpen, is in Nicaragua. Daar wordt namelijk binnenkort die crimineel Ortega misschien weer verkozen. Die is nog een graadje erger dan onze akteurs, denken ze in Amerika. Die zouden ze zijn rijbewijs moeten afpakken. Nicaraguaanse kontra-verkiezingen op pagina 9.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 20, MAANDAG 19 FEBRUARI 1990

Een SteR-aanbieding

Sommige kringen bakken het bruin

Zeven februari was de eerste deadline voor de petitie die Studenten Tegen Racisme (SteR) laat circuleren aan de KU Leuven. Hierin roept SteR alle studenten, docenten en professoren op om zich uit te spreken tegen racisme, en elke vorm van racistische diskriminatie of xenofobe reacties te weren. SteR legt zichzelf hiervoor bijzonder hoge normen op: pas nadat 60% van een fakulteit de petitie ondertekent, wordt ze uitgeroepen tot Fakulteit Zonder Racisme. In Leuven zijn het vooral de sociaal afgevaardigden van de verschillende kringen die, gekoördineerd door Sociale Raad, de SteR-petitie verspreiden. De voorlopige 'stand' van de petitie laat een enorm verscheiden beeld zien: van 91% in Godsdienstwetenschappen tot 0,2% bij Lichamelijke Opleiding.

Er wordt wel eens beweerd dat het geen zin heeft fakulteiten op te roepen tegen racisme. Als argument haalt men dan aan dat studenten niet gekonfronteerd worden met racisme binnen hun eigen Leuvense studentenwereld. Dat is nochtans een bijzonder simplistische stelling. Zowel in Antwerpen en Gent als in Leuven zijn er studentencafés die kleurlingen - zowel buitenlandse studenten als 'gewone' vreemdelingen - liever niet zien komen. Dit jaar berichtte Veto nog over "Coiffeur Hubert" in de Krakensstraat, die kamers verhuurde, maar "niet voor vreemdelingen - pas pour les étrangers".

Deze uitingen van racisme - of xenofobie, als je wil - worden vaak afgedaan als onschuldige, 'volkse' reacties. Hierbij blijft het echter niet. 'Onschuldig' ra-

cisme (voor zover je hier van 'onschuldig' mag spreken) radicaliseert onvermijdelijk. In Leuven heeft zich die evolutie reeds voltrokken: in oktober '87 werd de Boeroendse student Audace Rucumuhimba door twee Leuvense scholieren vermoord. Het gerechtelijke onderzoek wees uit dat de twee hem geruime tijd achtervolgden, en hem vervolgens omsingelden en meer dan een uur lang martelden. Toen Panorama hierover een reportage maakte, werd een ontstellend cynisch portret getoond van de Leuvense scholieren. Alle in beeld gebrachte 16-jarigen keurden de daden van hun vrienden af, maar "begrepen het wel", want "die Boeroendes was per slot van rekening toch iemand die bekend stond als een ruziemaaker".

Deze reactie kan gedeeltelijk ver-

volvoert op p.3 ▶

Leuven laat niet in eigen boezem kijken

Tineke wordt de eerste Miss Leuven

In het Oostblok beginnen Miss verkiezingen 'in' te geraken: dankzij een mooi lijf bracht Miss Moskou het plots van braaf kind tot miljonair. Bij ons legt men de klemtoon wat meer op 'intelligentie'. Een dom blonde volstaat niet meer, heet het. Op de eerste Miss Univ verkiezingen moest men noch verblindend mooi zijn, noch superintelligent: spontaan zijn en een goed dansje in elkaar steken volstonden om de reis naar Malta mee te pikken. Van de zeven finalisten voldeed Kristin Heymans (Tineke voor de vrienden) min of meer het beste aan deze voorwaarden. Vooral omwille van de middelmatigheid van de andere kandidates kreeg zij dan ook het wit-rode lint. Evenaals de twee erdames studeert de winnares aan de fakulteit ETEW.

Zeven meisjes deden mee aan de finale van de Miss-verkiezingen. Om dat aantal te bereiken, was zeker geen strenge selectie nodig. Telefonisch hadden weinig mensen gereageerd, zodat men was moeten overgaan tot een massale straat-aktie: de organisatoren probeerden de meisjes persoonlijk warm te maken voor hun zaak. Die aktie leverde vijftig kandidates op, maar van die groep kwamen de meesten al niet meer opdagen voor de eerste afspraak. Enkele anderen vielen uit omdat ze niet ingeschreven waren aan de KUL. De preselecties met de 'overblijvenden' bestond uit een gesprek waarin gepeld werd naar hun motivatie, waarbij de kandidates zichzelf moesten voorstellen. Om alles objectief te laten verlopen, huurden de organisatoren 'Lase Fashion' in, een professioneel bureau uit Antwerpen.

Daar werd duidelijk dat de meeste kandidates nog niet zo zeker waren van hun deelname. Uiteindelijk bleken zeven meisjes echt gemotiveerd, en dit werden dan ook de finalisten van de Miss-verkiezing. Voor zes van de deelnemende dames kon men uit het programmaboekje opmaken wat ze studeerden: drie ekonomie in spe, twee uit Geneeskunde, één uit het sportok. De zevende deelnemster stond niet in het boekje. Zij was Franstalig van 'origine', maar slaagde er op de avond zelf niet in om meer over zichzelf te vertellen. Deze eerste Miss Univ verkiezingen werden georganiseerd door de Young European Associates, een vereniging die

twee maanden geleden uit de grond werd gestampt door studenten uit verschillende fakulteiten. Ze wil mensen bewegen om zich naast hun studieaktiviteit in te zetten voor "grootse en prestigieuze projecten met het oog op een vervollediging van hun theoretische universitaire opleiding door middel van opgedane, praktische ervaringen." Samengevat komt dat volgens koördinator Lorijn Niels neer op het voorbereiden van studenten naar het bedrijfsleven. Kortom, een stelletje ambitieuze en creatieve karriëristen.

Hun naam is vrij lukraak gekozen, hoewel zij niet willen verbergen dat voor 'European' geopteerd werd om later ook internationale projecten of samenwerkingen te organiseren. Eventuele geïnteresseerden wezen gewaarschuld: de Jonge Europeanen zijn geen simpele lieden. Een vlot mondje Frans praten is handig om interne grapjes te brengen. Voor je gaat meedoen, herhaal je bovendien best nog even je Engels, want anders kan je de uitnodigingen niet lezen. Konkreet stonden voor de organisatie van de Miss-verkiezingen negen mensen in de bres: vijf uit Economie, twee toekomstige ingenieurs, een L&W'er en één uit de rechtsfakulteit. Deze aktiviteit was hun eerste en waarschijnlijk ook laatste van dit academiejahr. Niet omdat men de zaak nu al wil opgeven, maar het akademiejahr is al vrij ver gevorderd.

Dit eerste projekt was voor een stuk bedoeld als kennismaking met de nieu-

we vereniging. Zij bracht echter niet het door de organisatoren verwachte volk op de been: in plaats van tweeduizend werden er 'slechts' een duizendtal geteld. De afwezigen hebben niet zoveel gemist. De avond bestond voor de deelnemers uit twee delen: een heel korte voorstelling met een modeshow in Levi's (vooral het merk was belangrijk) en een muzikale akt. Met het tweede deel, een 'origineel' optreden, konden de kandidates zestig punten verdienen, terwijl de modeshow voor veertig punten zorgde.

Juryleden

De juryleden kwamen vrij hoog, ondanks het amateurisme van de kandidates. Geen enkel meisje slaagde erin zich op een vlotte, professionele manier voor te stellen. Hoopvol en in contrast daarmee stond het shouwen van de Levi's kledij. Talent als mannequin leken ze wel in huis te hebben. Na dit optreden, dat als 'opgelegd werk' zou kunnen worden beschouwd, was het tijd voor de persoonlijke inbreng van iedere kandidaat. Tegen alle verwachtingen in waren deze akts vrij zwak. Gitte Verleyen beet de spits af als Madonna in badpak, maar was in haar dansjespetje repetitief en te houterig. En Hauchecorne zong een nummer van Bob Dylan dat vooraf in een studio was opgenomen. Haar stem klonk vrij goed, maar het nummer was niet iets te lang om te boeien. Tanja Demesmaeker probeerde het iets origineler als 'singing nun', maar kreeg het publiek ook niet onmiddellijk mee.

Dominique Noë had ongetwijfeld de origineelste kledij, en had daarvoor samengewerkt met een Leuvense kleedingzaak. Jammer genoeg bleef het een traditioneel deffice zonder persoonlijke inbreng. Tineke bracht op 'Upside down you turn me' (Diana Ross) een stevig dansnummer: niet slecht en een verdiende eerste plaats. Na haar bleven vooral Pia De Brabander als Katarina Verhaegen ondermaats. Pia haalde Blonde van onder het stof maar deed dit

vervolgt op p.3 ▶

ALLE ANTI-RACISTEN EN TOEN WAREN ZE NOG MET NEGEN

GODSDIENSTWETENSCHAPPEN	91,0%
GESCHIEDENIS VAN DE OUDHEID	78,3%
ROMAANSE FILOLOGIE	75,8%
PEDAGOGIE	65,9%
KLASSIEKE FILOLOGIE	60,2%
BIOLOGIE	54,3%
SINOLOGIE	52,3%
MODERNE GESCHIEDENIS	52,3%
SOCIALE WETENSCHAPPEN	51,3%
ARCHEOLOGIE	47,4%
SLAVISTIEK	43,6%
GENEESKUNDE	36,9%
LANDBOUWWETENSCHAPPEN	33,1%
PSYCHOLOGIE	17,1%
JAPANOLOGIE	12,5%
SCHEIKUNDE	5,2%
MUSIKOLOGIE	4,8%
FILOLOGIE	3,5%
GERMAANSE FILOLOGIE	0,5%
EKONOMISCHE WETENSCHAPPEN	0,3%
RECHTEN	0,2%
LICHAMELIJKE OPVOEDING	0,2%

TOTAAL AANTAL HANDTEKENINGEN: 2724

In de vermelde percentages zijn de handtekeningen van academisch personeel niet meegerekend. In het totaal aantal 2724 daarentegen wel. Bovendien is het slechts een zéér voorlopige uitslag. Zo zou meer dan 40% van de Germanisten de petitie ondertekent hebben, maar hebben die handtekeningen het kantoor van Sociale Raad nog niet bereikt.

Katecheta, Romania, Klio (Oude Geschiedenis en Klassieke Filologie) en de Pedagogische Kring hebben hun taak vervuld (meer handtekeningen mag natuurlijk altijd), terwijl reeds meer dan de helft van Bios, Historia, Politika en de Sinologen getekend hebben. Een hele rits andere kringen maken ook nog een goede kans om de vooropgestelde norm te bereiken. Er zijn echter een aantal kringen waar er zeer weinig tot totaal niets van de grond komt. Kriminologie, Wina, Merkatior, Geologie, Dali, Apollonia, Farma en Kanonika slaan alle diepte-redkords: zij hebben tot nu toe voor geen enkele (nul, zero, niks) handtekeningen gezorgd. Die presidia hebben het echter begrepen: dit is een aansporing. (WP/TR)

LEZERS
BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de S. Meierstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggeplakt worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Accoprijzen

Ik heb de gewoonte om mijn foto's niet in een fotoalbum te plakken maar op een soort kartonnen bladen met plastiek folie. Deze dingen had ik enkele jaren geleden in de Club ontdekt. Een recente prijsverhoging van 75 fr. naar 95 fr. (plus 26,6%) bracht me ertoe in de Acco naar dit produkt te informeren. Ergens onderaan op een rek lagen deze bladen inderdaad. Groot was echter mijn verbazing toen ik de Accoprijs zag: 107 fr. Leden krijgen zogoeged een korting van 15%: deze prijs komt dan op 91 fr. Acco is dus zo maar eventjes 12,6% duurder dan de Club. Mer korting geeft Acco een feitelijke korting van 4,3%. Wat dit produkt betreft geeft Acco dus een 'mislidende' korting. Ik hoop dat dit geval maar een 'ongelukje' is vanwege Acco.

Johan Pijpops

LBK

De jongeheer Johannes Vermeiren onderscheidt zich met zijn schrijven in Veto (dd. 5/2/90) tot het nivo van een

Belgisch politikus: even populair doen en de onwetende massa even demagogisch misleiden en opzweepen (de betrokken cité-bewoners weten gelukkig beter).

1. Hij schrijft: 'In een anonieme brief...'. Nochtans hebben wij ook een persoonlijk onderhoud gehad met de organisatoren van het Songfestival.

2. Hij schrijft dat wij beweren dat het LBK enkel op winstgeef uit is. Ik gaag hem uit om dit aan te tonen. Wij hebben enkel geschreven dat LBK geen toevellingen wou doen omdat LBK weerhiel dat dit voor hen financieel onmogelijk was.

3. Hij schrijft dat zij in het bezit zijn van alle nodige vergunningen (Ik wil die vergunning om nachtlawaai te maken wel eens zien). In een onderhoud met de voorzitter van studentenaangelegenheden bleek dat bij hem geen aanvraag was ingediend door LBK. Wij vermoeden dat hij op een niet korrekte manier is uitgesloten en hij citeerde tevens dat: "LBK vooraf zijn verantwoordelijkheid moet opnemen... en hij bij eventuele klachten LBK op de vingers zal tikken.

Tot besluit, het is onbeschoft van LBK om ons (Cité-bewoners) zonder voor-

gaand advies, voor een voldongen feit te plaatsen: 'sorry lui, we gaan die avond vlak voor uw deur een festival organiseren'; u kan op uw kot het optreden volledig volgen en weest zeker dat het lawaai van de boxen geweldig zal zijn.' (een toestand totaal niet te vergelijken met de amateuristische mikrofoons van de vierentwintigurenloop). In zo'n omstandigheden is het weinig studentikoos om aan ons, cité-bewoners, geen toevellingen te doen. Tenslotte vinden wij het betreurenswaardig dat een persoon die later een verantwoordelijkheidspositie zal moeten vervullen in de maatschappij zich bezighoudt met zo'n vuilspreekrij.

Hans Sels

Navo-kring

Graag een reaktie op de vrije tribune van Geert Goderis verschenen in Veto nr. 19 waarin hij de kringen aanspoorde alsnog de Marxistisch Leninistische Beweging (MLB) te erkennen als vrije vereniging om zo subsidies te kunnen ontvangen van het FKK.

Geert Goderis meent daarbij onze vereniging Navo-kring, opgericht in 1985, te moeten afschilderen als een mantelorganisatie van NSV omdat wij een negatief advies gaven bij de stemming over MLB in de erkenningsvergadering. Zoets beweren is leugenachtig en bedriegend.

Navo-kring is een onafhankelijke studentenvereniging die zichzelf tot doel stelt de studenten aan onze universiteit op objectieve wijze te informeren over de vredesproblematiek en de Atlantische solidariteit. Uitgangspunt hierbij zijn onze westerse democratische waarden. Wij zijn ervan overtuigd dat het deze waarden zullen zijn die in het komende decennium vorm zullen geven aan de wereld van morgen.

Onze vereniging heeft in het verleden voordrachten georganiseerd met prominente sprekers als Prof. Heydricks.

Secr.gen. J. Luns, fractieleider H. Candries, Mevr. Garnier-Lancon en op acht Maart e.k. komt de Secr. Gen. van de Westeuropese Unie (WEU) een voordracht geven voor onze vereniging. In 1989 organiseerden we een info-trip naar Berlijn, deels gesubsidieerd door de Navo. Wij hebben eveneens een afvaardiging gestuurd naar congressen in Rome en Valkenburg, georganiseerd door de Navo. Toch wel vreemd voor een mantelorganisatie.

Misschien ook een woordje uitleg bij de stemming in de FKK omtrent de al dan niet erkenning van MLB. Hierbij hebben wij ons vooral laten leiden door de eerbied voor de mensenrechten. Een organisatie die - zoals MLB - het neerslaan van de studentenopstand op het Tian'anmenplein passief goedkeurt omdat - ik citeer - "China geen Amerikaanse neo-kolonie mag worden", verdient in onze ogen niet het label democratisch. De repressie in Tibet wordt afgedaan als een leugen van de westerse "imperialistische media".

Geniet ook even mee van het volgende citaat uit Solidair, weekblad van de PVDA: "Roemenië vernietigt zijn dorpen niet, maar moderniseert het platteland." Iedereen weet ondertussen wat voor een waanzinnige zonnekoning Ceausescu was.

Deze feiten hebben ons aangezet om een negatieve stem uit te brengen omtrent de erkenning van MLB in de FKK.

Namens de NAVO-kring
Herman Willems

Polen

Na een gesprek met de auteurs van de 'Poolse artikelen' in Veto's 18 en 19 werd mijn grote verbazing over de inhoud ervan wat gebald. Maar niettemin denk ik dat daar niet alles klopt. En dat afgezien van fouten zoals de bevrijding

in Warschau in 1944 of het begin van de tweede wereldoorlog op drie september 1939. Andere fouten: zie een poolse geschiedenis. Wanneer een vertegenwoordiger van een vakbond rustig over de 'echte honger' praat of een medeverantwoordelijke voor de kollaps van de Poolse autoindustrie zijn economische theorieën ontwikkelt, dan is dat hun probleem. Een intelligente Vlaamse student - werd mij gezegd - zou de echte zin van zulke interviews ontdekken.

Maar, maar is er aan de hand met al die cijfers, prijzen en prognosen? Om te beginnen: wel zijn 500.000 zloty omgerekend 2500 fr., maar de kroonkracht daarvan is in Polen gelijk ca. 35.000 fr. Verder: wel is waar dat brood van 1300 zloty naar 4000 was gestegen - in de eerste weken van januari, maar op een februari was dat slechts 1700 zloty; en in januari 600, in februari 380 enz. De inflatie wordt de kot ingedrukt. Nu zijn de Poolse winkels propvol voor wie geld heeft. Ik zeg niet dat het goed is, maar het wordt steeds beter. Ik weet wat ik zeg, ik woon daar.

Iets anders: de kijk van een Poolse toerist op België's basisvoedsel. Fritien aan elke hoek in die kleine hutjes uit metaal waar ze blijkbaar ook wonen, en dan nog dat gestank van de oude olie, kapitalisten: geen gezien, wel twee rasechte bedelaars in het Brusselse City 2 (goed om een fotootje te maken met een passend onderschrift); burokratie: een aanslaglijst voor het verleden jaar aan iemand die pas een maand in België woont. Inflatie: vergelijk de een-frank munt van vroeger en nu. Zo kan het ook - voor de grap. Wat geen grap is, is de titel 'Anarchie loert om het hoekje... Polen is m.i. een der stabielste landen van Oosteuropa. Het was vast niet een reclame om er met vakantie naar toe te gaan? Zo maak je er meer kapot dan nodig is. Was dat de bedoeling?

Stefan Kiedron
(tijdelijk in Leuven)

MAANDAG

20.00 u DEBAT Pedagogische Week: debat over de malaise in het onderwijs met prof. Vandenberghe (KUL), J. Perquy (kabinet Coens), Boone (NVSKO), Vandeveld (ARGO), e.a., in Aud. Sencie, Ravenstraat Leuven, org. Pedagogische kring.

20.00 u DEBAT Perestrojka: economische én kulturele samenwerking in de praktijk, met o.a. Felix Bogdanov (ambassade USSR), Vladimir Peresada (Pravda), Jaak Kaarma (minister kultuur Estland), en tal van andere gasten uit Moskou, Litouwen..., moderator Geert Van Istendael, in aud. Gaston Eyskens, Dekenstr. 2, org. Ekonomika.

20.00 u FILM Kaos (Taviani), naar een boek van Pirandello, een prachtige portrettering van het volksleven in Italië, in Aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

20.00 u TEATER Le misanthrope van Molière door Le Théâtre National, in een regie van Jean-Claude Drouot, in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.

20.30 u FILM Amerikaanse experimentele film: een selectie van 6 (kort) films waaronder 'The Dante Quartet' een film volledig met de hand geschiederd op pellicule en 'The man who could not see far enough' met spektakulaire beelden van de Golden Gate Bridge, in 1 Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

20.30 u SAMENKOMST Het Goede Spoor, de jongeretroep van de Roze 'Drempel, vertoont video en discussieert over 'coming out' en maatschappij, in 1 JAC, Amerikalaan 3, org. Het Goede Spoor.

22.30 u FILM Babettes Gasteubd (Gabriel Axel), naar een novelle van Karen Blixen, een Franse meid komt terecht in een streng puriteinse gemeen-

AGENDA
VAN
MAANDAG 19/2
TOT MAANDAG 26/2

schap in Denemarken, en dat leidt tot de nodige gastronomische veranderingen, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

DINSDAG

20.00 u FILM Lolita (Stanley Kubrick), naar de bekende schandaalroman van Nabokov over een man die seksueel verleekerd is op jonge meisjes, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

20.00 u LEZING Pedagogische week: debat "Peuteren in je Neus. Foel" over ideologiseren en moraliseren in jeugdboeken, met Karel Verleyen, M. de Sterck (Jeugdboekengids), H. Masui (De Bond), A. Verboven en prof. Depaape, in Aud. Sencie, Ravenstraat Leuven, org. Pedagogische kring.

22.30 u FILM Van de koel meren des doods (Nouchka Van Brakel), naar het boek van Fredrik Van Eeden, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

23.00 u KONCERT Sigmund und sein Freund, een wilde mengeling van blues en industriële muziek, in de Stucbar, ink. gratis, org. Stuc.

WOENSDAG

00.00 u HAPPENING Leuven Wellicht, het cultuurproject van de Algemene Vergadering van Kultuurraad, de hele dag.

15.00 u PLEITWEDSTRIJD Pleitwedstrijd Leuven-Gent, met in de jury prof. Dhaensens, Storme, Lemmens en dhr. Bijl (Hof van Beroop A'pen), in Justitieplein, politierechtbank, Smoldersplein 5, org. VRG.

20.00 u DEBAT Naar een nieuwe orie in Europa, met o.a. S. Groucho (ambassade USSR), R. Coolsaet (kabinet van Defensie), luitenant-generaal Hollants van Looke, Mia Doornaert (De Standaard), in aula Zeger Van Hee, Nieuwe Valk, Tiensstraat 41, ink. 40/60, org. VRG.

20.00 u FILM One Flew over the Cuckoo's Nest (Milos Forman), naar een boek van Ken Kesey, Jack Nicholson vecht tegen een systeem waarin alle bevelen gegeven of ontvangen worden, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

20.00 u TEATER Pedagogische week: soloteater van Ugo Prinsen; 'Mijn wissel ligt goed, maar hij komt niet door', in de Grote Aula, Maria Theresiakollege, org. Pedagogische kring.

20.30 u GESPREK Gesprekavond over de verkiezingen in Nicaragua met J. Amador (politoloog) en G. Rodriguez (jurist), in de Kleine aula, org. Politika.

20.30 u KONCERT Symfonisch Jeugdorkest van Vlaanderen ol Robert Grosloot, met als solist Pierre-Alain Volonadt (winnar Kon. Elisabeth Wedstrijd piano 1983), met werk van o.a. Stravinski, Chopin, Liszt, in aula Maxima, ink. 150-200, org. Ekonomika.

22.30 u FILM Salo (Pier Paolo Pasolini), naar een roman van de beruchte markies de Sade, niet voor gevoelige kijkers, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

DONDERDAG

20.00 u AKTIE Dag voor Nicaragua: met een debat met o.a. prof. Houtart (UCL), U. Abunza (FSLJ), F. Van den Bergh (De Standaard), in De Valk, Tiensstraat 41, ink. gratis. Daarna: fuil in Isol, tv. medisch project Nicaragua (Oxfam), org. derde wereldstudenten.

20.00 u DEBAT Pedagogische week: debat over institutionele verwaarlozing, met Rosalie Niemand, prof. Vandereycken, Vandermeersch, Vandeale,

Hellinckx en Dhr. Jan Kuypers (KISJOT, problemen met psychiaters), in Aud. Sencie, Ravenstraat, org. Pedagogische kring.

20.00 u FILM Die Blechtrummel (Volker Schlöndorff), naar het prachtige boek van Günter Grass, de Nazi-tijd gezien door kinderoogen, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

20.00 u LEZING Avonden van de Nederlandse Architectuur: Verheijen, Heur en De Haan (Voorhout) over de Nederlandse volkshuisvesting: diverse tendenzen van het hedendaags Nederlands bouwen, in Arenberginstituut, Naamsestr. 96, ink. gratis, org. Arch. Architectuur KUL.

20.00 u LEZING Kiro Gradov, een Litouws schrijver in ballingschap, over de recente omwentelingen in Litouwen, in aud. Gaston Eyskens, Dekenstr. 2, org. Ekonomika.

20.00 u LEZING Opera en Belcanto: Erna Meldepenning (van BRT 3 on De Standaard) over het operagebeuren (o.a. Wat is belcanto?, Welke rol speelt Vlaanderen?, Hoe wordt men operazanger?, enz.), in de Vlaamse Leergangen, achter het stadhuis, ink. 60/120, org. Jeugd en Muziek.

22.30 u FILM The French Lieutenant's Woman (Karl Reisz), naar een boek van John Fowles, een prachtige film over de vlucht naar achter eichte vrijheid en het doorbreken van het klassieke rollenpatroon door een jonge vrouw, in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. L&W-kultuur.

FEESTWEEK: EOOS

Ma 19/2 om 20.00 u: Bowling en snooker. Di 20/2 om 21.00 u: 'De 3 machten', in de fakbar. Wo 21/2 om 19.30 u: Kaas- en wijnavond. Om 23.00 u: Optreden Eoos- en Germania-band & fuil, in zaal 'Ooms Huis'. Do 22/2 om 21.00 u: Arabische Nacht in de fak, in de voormiddag; brouwerijbezoeken.

OOSTBLOKWEK: EKONOMIKA

Ma 19/2 om 20.00 u: Perestrojka: economische en kulturele samenwerking in de praktijk, met tal van gasten uit Moskou, Litouwen..., moderator Geert Van Istendael, in aud. Gaston Eyskens. Wo 21/2 om 20.30 u: Symfonisch Jeugdorkest van Vlaanderen ol Robert Grosloot, met als solist Pierre-Alain Volonadt (winnar Kon. Elisabeth Wedstrijd piano 1983), in aula Maxima, ink. 150-200. Do 22/2 om 20.00 u: Kiro Gradov, een Litouws schrijver in ballingschap, over de recente omwentelingen in Litouwen, in aud. Gaston Eyskens. Za 24/2 om 22.00 u: Lustrumgabal, busdienst vanaf 21.30 aan Erasmus, in het Kasteel van Arenberg, Heverlee, ink. 350/400/450.

FILMWEK L&W

Ma 19/2 om 20.00 u: Kaos (Taviani), naar een boek van Pirandello. Om 22.30 u: Babettes Gasteubd (G. Axel), naar een werk van Karen Blixen. Di 20/2 om 20.00 u: Lolita (S. Kubrick), naar de schandaalroman van Nabokov. Om 22.30 u: Van de koel meren des doods (Nouchka Van Brakel), naar het boek van F. Van Eeden. Wo 21/2 om 20.00 u: One Flew over the Cuckoo's Nest (M. Forman), naar een boek van K. Kesey. Om 22.30 u: Salo (P.P. Pasolini), naar het werk van de Sade, niet voor gevoelige kijkers. Do 22/2 om 20.00 u: Die Blechtrummel (V. Schlöndorff), naar het prachtige boek van G. Grass. Om 22.30 u: The French Lieutenant's Woman (K. Reisz), naar een werk van J. Fowles. Al deze films draaien in aud. Vesalius, ink. 60 (80 voor nt-leden).

PEDAGOGISCHE WEEK

Pedagogische week: Ma 19/2 om 20.00 u: debat over de malaise in het onderwijs met prof. Vandenberghe (KUL), J. Perquy (kabinet Coens), Boone (NVSKO), Vandeveld (ARGO), e.a., in MSI. Di 20/2 om 20.00 u: debat "Peuteren in je Neus. Foel" over ideologiseren en moraliseren in jeugdboeken, met Karel Verleyen, M. de Sterck (Jeugdboekengids), H. Masui (De Bond), A. Verboven en prof. Depaape, in MSI. Wo 21/2 om 20.00 u: soloteater van Ugo Prinsen: "Mijn wissel ligt goed, maar hij komt niet door", in de Grote Aula. Do 22/2 om 20.00 u: debat over institutionele verwaarlozing, met Rosalie Niemand, prof. Vandereycken, Vandermeersch, Vandeale, Hellinckx en Dhr. Jan Kuypers (KISJOT, problemen met psychiaters), in MSI.

ALFA

Di 20/2 om 20.00 u: M. Lodewijckx over Archeologie in Haspengouw, in MSI, Ravenstr., lok. 00.14, ink. 40.

APOLLOON

Di 20/2: Tweede Kine-Symposium avond.

GERMANIA

Ma 19/2 in de namiddag: Workshop Leuven Wellicht. Om 20.00 u: presidiumvergadering.

POLITIKA

Wo 21/2 om 20.00 u: Gesprekavond over de verkiezingen in Nicaragua met 2 Nicaraguaanse profen, J. Amador, een politoloog, en G. Rodriguez, een jurist, in de Kleine aula.

PSYCHOLOGIE

Di 20/2 om 22.00 u: Optreden 'Ship of Fools', in de Shrink, ink. gratis. Do 22/2 om 21.00 u in de Shrink: "The Shrink Loves You" (Flower Power), ink. gratis.

LBK

Wo 21/2 om 12.00 u: Verbroedering landbouwingenieurs uit Wageningen, Gent en Leuven, in het boerekot, Heverlee. Za 24/2 om 19.00 u: Galabal met diner en dansfeest, avondkledij verplicht, vooraf inschrijven, in het Posthof, in Vissenaken, ink. 1300/1500. Ma 26/2 om 21.00 u: Karnavalavond, in de Ghorgl.

VRG

Di 20/2 om 20.00 u: Info-avond Erasmus met mogelijkheid tot inschrijving, informatiestands per land..., in Hal Nieuwe Valk. Wo 21/2 om 15.00 u: Pleitwedstrijd Leuven-Gent, met in de jury prof. Dhaensens, Storme, Lemmens en dhr. Bijl (Hof van Beroop A'pen), in Justitieplein, politierechtbank, Smoldersplein 5. Om 20.00 u: Naar een nieuwe orie in Europa, met o.a. S. Groucho (ambassade USSR), R. Coolsaet (kabinet van Defensie), luitenant-generaal Hollants van Looke, Mia Doornaert (De Standaard), in aud. Zeger Van Hee, ink. 40/60.

Missverkiezingen

Blondes, Blondes,...

4 vervolg van p.1

bijzonder onafgewerkt, terwijl Katharina ook flopte met haar dansact die ze sordig inzette met 'What shall we do with the drunken sailor'. De tien juryleden waren het eens over Tineke. Ze kreeg een gemiddelde van 77,5 op 100. Rond de twee edames was binnen de jury minder unanimiteit. Uiteindelijk werden de punten geteld en kwamen Dominique Noë en Tanja Demesmaeker uit de bus. Ze lagen dicht bij elkaar, met een gemiddelde van ongeveer 70,8. Al bij al waren de kandidates heel zwak en kon de hele show het publiek niet boeien.

Gauloises

Het nivo van het geheel werd wel omhooggehouden door de overdonderende licht- en muziekinstallatie en de ingehuurde presenter: Harry Van Hest. Deze won al eerder bij VTM de *Nu of Nooit Show*. Na een tijdje begon zijn voortdurend herhalen van de sponsors flink op de zenuwen te werken. Bij de aanvang was het al Levi's wat de klok sloeg, terwijl vooral naar het einde toe *Gauloises Blondes* ingedreund werd. Stel je voor, een presenter die zijn publiek vijf keer 'Blondes' laat skanderen nadat hij eerst keihard 'Gauloises' heeft gebuld. 'Het Rad van Fortuin' van Walter Capéau is in vergelijking hiermee een programma met onopvallend weinig reclame. Het leek erop dat de organisatoren eerder de sponsors wilden tevreden stellen en pas in de tweede plaats het publiek. Het is natuurlijk jammer als de afhankelijkheid van sponsors het publiek begint te storen, maar voor de 500.000 frank van Gauloises worden vanzelfsprekend alle normen van goede smaak en proportie vergeten. De Young European Associates zijn niet alleen niet gek, ze weten bovendien de waarde van geld goed in te schatten.

Die fijne zakkenvechters heb ongetwijfeld ook op het idee gebracht om op de affiche te vermelden dat de show "ten voordele van Poverello" (een opvangcentrum voor marginalen en daklozen) is. Dat is niet helemaal zo: slechts twintig procent van de opbrengst gaat naar Poverello. De Young Europeans hebben het dus bijzonder slim gespeeld. Door Poverello te gebruiken, komt het hele opzet van een modeshow bij het grote publiek al een stuk meer aanvaardbaar over: de naam 'Poverello' alleen is goed voor een extra reekje. Bovendien is het niet denkbeeldig dat de 'gift' aan Poverello later van de belastingen van de organisatoren kunnen worden afgetrokken. Met andere woorden: door met 'Poverello' in zee te gaan, hebben de Young European Associates onder het mom van liefdadigheid een behoorlijk

lukratieve transactie georganiseerd. Dat is niet netjes. Deontologisch juist zou zijn, als je "ten voordele van Poverello" op je affiches schrijft en de volledige winst afstaat aan die organisatie.

Poverello had er aanvankelijk trouwens ook problemen mee. Missverkiezingen liggen nu niet precies in de lijn van de doelstellingen van Poverello. Daarom werd naar de organisatoren toe ook benadrukt dat de activiteit zeker niet door de instelling gesteund werd. Aan Johan Van Eetvelde, een medewerker van Poverello'stichter dr. Jan Vermeiren, vroegen we of hij het feit dat men de naam van de instelling gebruikte bij de promotie niet wat misplaatst vond. Van Eetvelde antwoordde dat "hij zo iets jammer vindt. Als men innerlijk overtuigd is dat men iets voor de vierde wereld moet doen, schrijft men dat niet op de affiche, maar geeft men iets zonder al te veel tromgeroef."

Tenslotte blijft het een merkwaardig fenomeen: duizend studenten - een hoog aantal - gaan naar een missverkiezing kijken. Tot voor kort waren zo'n voorstellingen voorbehouden voor de betere bourgeoisie op leeftijd die "nog wel kon genieten van een groen blaadje". Vandaag zijn het blijkbaar de Leuvense studenten die stapel lopen om naar "mooie meisjes" te kijken.

Vrouwje

Waarom organiseert men immers 'miss' en geen 'mister'-verkiezingen? Toen in Medika, een kring die ook jaarlijks miss-verkiezingen organiseert, deze vraag gesteld werd, bleef men het antwoord hierop schuldig. Dat kan moeilijk anders, want er is eigenlijk maar één antwoord mogelijk: in essentie zijn miss-verkiezingen een een typische uiting van een macho-maatschappij.

Het sekundaire argument dat toch niet alleen het uiterlijk, maar bijvoorbeeld wel het zang- en dansnummerje van belang zou zijn, vinden wij *quatsch*. Die podiummacts kwamen twee weken geleden aan bod, op het Songfestival van L.B.K. De organisatoren geven in hun puntensysteem trouwens impliciet toe dat het een wedstrijd is voor mooie meiden. Alleen 'dansvaardigheid' en 'originaliteit' hebben écht betrekking op het podiumgebeuren. 60% van de punten ('voorkomen', 'charme' en 'spontaneïteit') eisen een beoordeling op het louter uiterlijke zelf. Françoise Sagan is dood. Morsdood.

Walter Pauli

Bart Van Herck

STEEN VERTELT

Erik Van den Steen, voorzitter van 'Onze VTK', verwoordt in het VTK-infoblaadje waarom zijn kring de petitie van SteR niet steunt. "De VTK is een fakulteitskring. Als dusdanig is zij niet-politiek en neemt zij nooit politieke standpunten in, tenzij die rechtstreeks betrekking hebben op de studentenwereld." Er zijn volgens Steen wel enige uitzonderingen, en zo kan VTK in principe nog meedoen aan "akties tegen racisme aan de KU Leuven".

Toch steunt VTK SteR niet. Steen argumenteert dat "de petitie in te algemene termen gesteld werd". Vreemd. Toen twee jaar geleden op Sociale Raad een werking rond antiracisme opgezet werd, heette de eis van stemrecht voor migranten voor het VTK "te specifiek, en alleen maar goed om verdeeldheid onder de studenten te zaaien". Ook vorig jaar hamerde de VTK-afgevaardigde er op om de discussie in algemene termen te houden, en niet te veel concrete eisen te formuleren. Bovendien is de petitie van Sora helemaal niet algemeen. Heel concreet wordt er bijvoorbeeld geëist: "Onze universiteit weert racistische

propaganda en racistische organisaties". Waarom heeft Steen niet de intellectuele eerlijkheid om dit te vermelden? Het lijkt er sterk op dat VTK steeds alleen maar *tegen* is: worden er concrete eisen gesteld, dan is VTK voor een algemeen platform; stelt Sora een algemene tekst op, dan wordt die door VTK ook bekrachtigd.

Wat Steen echter het meest stoort, is dat er een "wedstrijd tussen de fakulteiten" van gemaakt wordt. Steen besteedt verder tien lijnen om het hele SteR-idee op een bijzonder platte manier te kraken. Zo vergelijkt hij de SteR-actie met de tevredenheidsindex van de GB, heeft het over "marketing-truukjes", hetgeen Steen "doet twijfelen aan de heil opzet".

Steen schijnt niet te weten dat het in de non-profitsector (vergelijk met de aktie Ommekaar, met Kom op Tegen Kanker, met Broederlijk Delen, met 11.11.11.) al lang een gewone techniek is om verschillende groepen (provincies bijvoorbeeld) met elkaar te vergelijken. Twijfelt Steen ook aan het opzet van die organisaties? Bovendien is het nooit de bedoeling van SteR om "de

meest anti-racistische fakulteit" uit te kiezen. Iedere fakulteit die meer dan 60% skooft, wordt "fakulteit zonder racisme" genoemd. Van competitie is dus geen sprake: SteR is enkel een uitdaging voor de fakulteit zelf om de norm te halen. VTK krabbelt hiervoor blijkbaar terug.

Het is verder een handig truukje om "individuele VTK-leden" uit te nodigen om met de petitie rond te gaan. Ten eerste is dat gewoon een afschuiven van eigen verantwoordelijkheid. Ten tweede vertrekken de individuen - als ze al gevonden worden - als *underdog*: zij komen met een petitie, waar het eigen presidium niet achter staat. Zo iets haalt men nooit.

VTK is één van de grootste en best georganiseerde kringen van Leuven. VTK zet akties op als de Japan-reef en de industriedagen waartoe geen andere kring in staat is. Het zou VTK niet misstaan als zij ook eens een anti-racistische aktie zou organiseren. Dit hebben we immers gemist in het opstel van Steen: een positief alternatief. Als VTK 'SteR' niet steunt, welke andere anti-racistische aktie dan wel? (WP)

SAINT AMOUR - Saint Amour was in hoofdzaak een macho-bedoening zonder veel liefde, waarop vrouwen door onze keizer der letteren in ruil voor veel geld voorgesteld werden als wilde paarden die moeten getemd worden. Weinig lieve gedichten op dit Valentijnsfeest. De jonge Jo Govaerts was wel leuk, maar het hart van het publiek ging naar Marijke Boon, zangeres van levensliederen, en de eigenlijke ster van de avond. (Foto Geert Borgers)

Anti-racisme

4 vervolg van p.1

klard worden door het feit dat momenteel bijzonder weinig werk wordt gemaakt van anti-racistische opvoeding. 'Mundiale vorming' wordt dikwijls afgedaan als prietpraat, "dat wel aansloeg in de VSO-periode, maar waar ernstige leerkrachten gelukkig geen rekening meer mee hoeven te houden." Zo'n redenering is natuurlijk oer-konservatief. Als mundiale vorming belangrijk gevonden wordt, dan moet daarvoor - net zoals dat het geval is voor muziek, of lichamelijke opvoeding - plaats voor gemaakt worden in het leerprogramma. Dat hiervoor dan een gedeelte van een ander vak (Wiskunde, Eerste of Tweede Taal, Latijn) moet wegvallen, is dan een logisch gevolg.

Het is echter opvallend dat er wel stemmen opgaan om kleuters Frans te leren, of dat er plannen zijn om computergebruik reeds in het Lager Onderwijs in te voeren, maar dat 'mundiale vorming' nog steeds in de hobby-steer beoefend wordt. 'Mundiale vorming' wordt in veel scholen nog steeds beperkt tot de Vastenaktie ten voordele van Broederlijk Delen, met Student-Aid als tegenhanger in het Hoger Onderwijs. Wie in een moderne maatschappij wil functioneren, zal echter evenveel behoefte hebben aan een gedegen kennis van andere culturen en volkeren, als aan Frans of computers.

'Mundiale vorming' mag echter niet in een apart hokje gestopt worden. Mo-

menteel is het hele onderwijs uiterst 'eurocentristisch' opgezet. Zo maken we tijdens de lessen geschiedenis in het beste geval kennis met Afrika als Vasco da Gama om Kaap de Goede Hoop zeilt, of als de ontdekkingsreiziger Stanley in opdracht van Leopold II de Kongostroom verkend. Met andere woorden: Afrika wordt pas interessant als de Europeanen zich ermee bemoeien. Idem dito voor Amerika, Azië en Oceanië: de geschiedenis van die continenten heeft blijkbaar geen relevantie op zich, maar alleen in relatie met de Europese geschiedenis.

SteR wil hieraan iets proberen te veranderen in het Hoger Onderwijs. Naar het voorbeeld van Scholen Zonder Racisme werd dan ook met hogervermelde petitie gestart. Nu is zo'n petitie geen gemakkelijk aktiemiddel, zeker niet als er een bijzonder hoge norm van 60% vooropgesteld wordt. De mensen van SteR motiveren hun keuze echter met het feit dat zij zich niet willen fikseren op dat magische getal.

Danny Goderis: "Dat hoge getal 60% is heel bewust gekozen. We hadden gemakkelijk 50% als norm kunnen kiezen, iedereen zou dat aanvaard hebben. Zo'n getal is echter niet het belangrijkste: wat telt is dat er tussen de studenten gediscussieerd wordt over de inhoud van de petitie. Een strengere norm betekent dan het overtuigen van de studenten. Als 60% van de studenten uit een bepaalde fakulteit deze petitie getekend hebben, mag je er zeker van zijn dat daar veel gemakkelijker akties, discussies, lezingen, films - noem maar op - georganiseerd worden rond racisme, apartheid en dergelijke."

Sommige kringen hebben deze boodschap al spontaan begrepen. In het VRG werd een lunch-gesprek georganiseerd rond de migrantennota van de Koninklijke Commissaris voor migranten Paula Dhondt, in Medika vergaderd dinsdag 20 februari voor het eerst een kleine SteR-kern en in L&W rijpt de idee om professoren uit te nodigen temalezen uit te werken in de eigen richting. Zo zou in de richting Klasseke Studies aandacht besteed kunnen worden aan het onderwerp 'Racisme in de Oudheid'.

Danny Goderis: "Bovendien heeft deze aktie een duidelijke signaal-functie. De mensen werden tot nu toe alleen maar gekonfronteerd met successen van 'rechts': het Vlaams Blok doet niet anders dan schimpen op de migranten en haalt zo een groot sukses bij de verkiezingen, wat dan natuurlijk overal in de media komt. Nu kan de aandacht ook eens gericht worden op een suksesrijke én massale tegenreaktie: de studenten van de KU Leuven verklaren zichzelf anti-racistisch."

SteR wil dus vooral sensibiliseren. Dat doet niet gemakkelijk zo gaan, kon men vooraf ook wel vermoeden. Als het

Vlaams Blok in Antwerpen groter is dan PVV en Volksunie, dan houdt dit in dat het evidenter is om migrant-onvriendelijke taal te spreken dan omgekeerd. Bovendien beïnvloedt het Vlaams Blok wezenlijk de andere partijen: PVV en Volksunie schrijven migrantennota's die op bepaalde punten zeer nauw bij het origineel aanleunen, de SP verlaat de eis van stemrecht voor migranten, de CVP laat het na om Paula Dhondt, hun eigen Koninklijke Commissaris voor Migranten, onvoorwaardelijk te steunen. Het is evident dat deze mentaliteit ook voor een goed stuk leeft tussen de Leuvense studenten.

Bij een eerste round-up van de petitjes kringen we dan ook een merkwaardig beeld. De petitie slaat blijkbaar aan in de fakulteiten Godgeleerdheid, Letteren en Wijsbegeerte, Psychologie en Pedagogie, Sociale Wetenschappen, Geneeskunde en Landbouwwetenschappen. In Rechten, Economie, Toegepaste Wetenschappen, Lichamelijke Opleiding, Farmacie beroert er ongeveer niets. Meer nog, in het VTK, de kring van de studenten Toegepaste Wetenschappen (zie kader) gebeurt er gewoon een passieve boycot: het presidium weigert de petitie rond te delen, zodat de studenten gewoon de kans niet krijgen om te tekenen. In Wetenschappen is de situatie nogal divers: Bios skooft hoog, Chemika laag, terwijl Merkatork, Geologie en Wina totaal afzijdig blijven.

Bijlet

De redenen hiervoor zijn nogal divers. Vaak wordt verwezen naar "de eigenheid" van de verschillende kringen. Inderdaad, uit verschillende studies is gebleken dat de gemiddelde L&W-student een ander profiel heeft dan bijvoorbeeld zijn kollega uit Toegepaste Wetenschappen. Onderzoek van prof. Billiet toont ook duidelijk aan dat het stemgedrag van studenten verschilt van fakulteit tot fakulteit. Toch lijken dit ons 'sekundaire redenen': het zijn elementen die inderdaad meespelen, maar niet doorslaggevend zijn.

Om een vergelijking te maken: twee jaar geleden organiseerde Sociale Raad ook een anti-racistische motie: een boycot van kafees die vreemdelingen weigeren. Het VRG was toen hevig voorstander van deze aktie, terwijl Medika en Bios zich eksplicit hiërtegen uitspraken. Vandaag skoren Bios en Medika vrij hoog, terwijl het VRG met 0,2% ergens helemaal achteraan bengelt. Noch het sociale profiel, noch de mentaliteit van de studenten uit die richtingen heeft de laatste tijd echter veranderingen ondergaan. Het bewijst alleen dat het gewoon aan de sociaal afgevaardigde of het presidium ligt of zo'n aktie slaagt of niet. "Bij ons lopen de studenten daar niet warm voor" is dan ook een te gemakkelijke dooddoener. Het enige wat met zekerheid kan gesteld worden is dat er geen enkele studierichting bestaat waar de petitie zal aanslaan als ze niet gepromoot wordt.

Walter Pauli
Tie Roefs

DOSSIER DEMOKRATISERING (DEEL 3)

Onlangs kwam prof Deleecq volop in de media-belangstelling met zijn artikel "Blijvende ongelijkheden in het onderwijs: tien jaar later". Hierin geeft hij een overzicht van het falen van de de democratisering van het Hoger Onderwijs. Die is nooit voltooid geweest, zeker niet bij de lagere klassen.

Deleecq zoekt naar de oorzaken daarvan, en stelt dat hiervoor niet de financiële, maar wel de socio-kulturele drempels verantwoordelijk zijn. Bovendien, aldus Deleecq, speelt bij de studietoelagen het zogenaamde Matteuseffekt mee: de beurzen gaan vooral naar de middengroep, en niet naar de lagere klassen. Hij wil daarom een herverdeling: meer geld voor de armste studenten, afschaffing van de kleinere beursbedragen.

Toen Veto als één van de weinigen kritische bemerkingen bij Deleecq maakte, viel dat niet overal in goede aarde. Ook niet bij Herman Deleecq zelf, die ons verweet "een onjuist en tendentieuze beeld op te hangen van mijn persoon en mijn onderzoek". Veto wil de discussie echter niet uit de weg gaan. Daarom presenteren we sinds twee weken een 'Dossier Democrativering', waarin we een andere visie dan die van Deleecq uiteenzetten.

Deze week wordt het een aflevering voor de onvoorwaardelijke freaks: Veto geeft een kritisch overzicht over de gebruikte methoden in het wetenschappelijk onderzoek naar de democratisering van het onderwijs. De konklusie luidt dat het écht wetenschappelijk onderzoek nog moet beginnen.

Financiële of kulturele drempel

De blinde vlek in de cijfers

In zijn recente publikatie 'Blijvende ongelijkheden in het onderwijs: tien jaar later' beweert prof. Deleecq tot driemaal toe dat zijn cijfers de kulturele drempel als belangrijkste hinderpaal voor de democratisering van het onderwijs aanduiden. Het is nochtans niet moeilijk om aan te tonen dat de in het artikel gereproduceerde gegevens niet volstaan om dergelijke beweringen hard te maken. Het onderzoek naar de democratisering in het algemeen getuigt overigens van een vrij eigenaardige behandeling van de cijfers. Een kort overzicht van de gebruikte onderzoeksmethoden en hun tekortkomingen is dus zeker niet overbodig.

het lager, sekundair en hoger onderwijs. Om wat structuur te geven aan de beschrijving worden de studenten ingedeeld zowel naar de inkomens- als naar de beroepskategorie van hun ouders. Per inkomenskategorie en per beroepskategorie worden zogenaamde participatie-indices gegeven. Een participatie-index is de definitie van Deleecq is het aandeel van de kinderen binnen een categorie dat onderwijs volgt. Wanneer er bijvoorbeeld honderd kinderen zijn van wie de ouders tussen de veertig en vijftigduizend frank verdienen en zestig van hen geraken aan de universiteit of hogeschool, dan is de participatie-index van die categorie 60%. Wat is nu het belang van die participatie-indices?

Stroom

In onze samenleving zijn er meer mensen met lage inkomens dan met hoge inkomens. In theorie zou het dan ook logisch zijn dat je aan een universiteit of hogeschool meer mensen aantreft uit de

dichtbevolkte lagere categorieën dan uit de hogere. Omdat er veel meer mensen zijn uit lagere inkomenskategorieën is de kans immers veel groter een student uit deze categorie te komen. In absolute cijfers zou de talrijkste groep in de maatschappij ook aan de universiteit het best vertegenwoordigd moeten zijn.

Maar je kan de doorstroming vanuit die verschillende inkomenskategorieën pas vergelijken wanneer je de participatie-indices kent. Door het feitelijk aantal studenten per inkomenskategorie te delen door het potentiële aantal bekomt men immers getallen die vergelijkbaar zijn. Wanneer dan onder andere uit de studie van Deleecq blijkt dat de participatie-index van de laagste inkomens een stuk lager ligt dan die van de hoogste, betekent dat dat vanuit de hoge inkomenskategorie relatief meer studenten in het hoger onderwijs terecht komen. Je komt hier aan de universiteit dus minder studenten uit de lagere inkomensgroep tegen dan je op basis van hun aantal in de maatschappij zou verwachten.

Deleecq geeft zo'n participatie-index ook voor de verschillende beroepskategorieën. Enkel het feit dat deze participatie-indices veel kleiner zijn voor beroepen die een lagere plaats op de socio-professionele ladder innemen, is volgens Deleecq een bewijs voor de determinerende invloed van de socio-kulturele drempel. Welnu, deze beschrijvende statistieken zijn helemaal geen bewijs: ze zeggen ons alleen dat het met de democratisering van het onderwijs slecht gesteld is. Naar de oorzaken daarvan kan niet met behulp van beschrijvende statistiek gezocht worden. Daarvoor zijn andere (statistische) methodes noodzakelijk.

Bal

Een tweede probleem in de redenering van Deleecq ligt in de aanvullende informatie over zijn intussen klassiek geworden 'Matteuseffekt' (zie Veto vorige week): gemiddeld hogere sociale categorieën profiteren verhoudingsgewijze meer van de studiebeurzen dan gemiddeld lagere categorieën. Nu is dat Matteuseffekt de laatste jaren door de verandering van het beursstelsel wat gemilderd. Die verandering kwam er trouwens na een onderzoek van Deleecq. Toch, zo blijkt uit het onderzoek van Deleecq, heeft dat de democratisering niet vooruit geholpen.

De oorzaak daarvan volgens Deleecq? Het kan niet anders dan dat de mentaliteit in gezinnen uit lagere sociale milieus niet 'studie-mind' is, oftewel: de kulturele drempel is de laatste hinderpaal voor een echte democratisering. Maar je kan natuurlijk niet zo goed de vraag stellen of Deleecqs veranderingen aan het beursstelsel de democratisering wel konden vooruit helpen. Misschien waren zijn voorstel ter verandering van het beursstelsel wel naast de kwestie en heeft hij dus de bal gewoon misgeslagen.

Hoe zit het dan met de studies van andere onderzoekers? Het moet gezegd, op het vlak van de beschrijving van de

SALON - Vorige week is in Brussel het derde 'Salon van de Student' doorgestaan, een gigantische info-beurs voor het hoger onderwijs. Naar goede gewoonte stuurden de Vlaamse universiteiten (op de VUB na) hun spreekwoordelijke kat. Onze rektoren zijn niet dikwijls principieel, maar voor 'het Salon' maken zij hun traditionele uitzondering op de regel. Volgens de Vliir, het klubje van de rektoren, is het hele opzet veel te kommercieel. De bedoeling van het Salon is, volgens de Vliir, niet het geven van degelijke en objectieve informatie: men probeert gewoon zoveel mogelijk volk naar de eigen instelling te lokken. En zo'n lage praktijken zijn helemaal vreemd aan de 'hoge zending' van de Vliir, en onze KUL in het bijzonder. Hallejajah! (Foto Marie-Christine Rondou)

situatie van arbeiderskinderen aan deze universiteit bieden onderzoekers als Lammertijn en De Lanoo geen fundamenteel andere of nieuwe informatie. Deze grote eensgezindheid over de manier van voorstellen van de onderwijsparticipatie, betekent echter nog niet dat hun onderzoeksmethode ook de meest aangewezen manier is.

Je kan het feit of iemand aan de universiteit komt ook als een kompleks gebeuren beschouwen. Of je gaat studeren, wordt immers door enorm veel factoren bepaald. Het komt erop aan na te gaan welke de belangrijkste zijn. Als die factoren veranderen zal dat gevolgen hebben voor het aantal studenten uit een bepaalde sociale groep dat naar de unief komt. Hun kans op studeren verhoogt of verlaagt. Zoals gezegd, wordt die kans op studeren van een bepaalde groep uitgedrukt in de participatie-indexes.

Drempel

Nu bestaat er een statistische techniek (likelyhood-analyse) die de invloed van de verschillende determinanten (financiële, sociale, psychische) op de participatiekans kan nagaan. Dergelijke likelyhood-analyse werd door Ides Nicaise en Hubert Cossey toegepast in een onderzoek van '87 van het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva). Zij komen tot de konklusie dat een verhoging van de studietoelagen de participatiekans aan het hoger onderwijs van zowel de armste als de middenkategorieën bevordert. Een verhoging van de studietoelagen met 1000 frank verhoogt hun kans met respectievelijk 4,8% en 1,4%. Zowel voor de lagere als de middenkategorieën hebben studiebeurzen dus een democratiserend effect.

Steek

Vaststellen dat er een Matteuseffekt bestaat, wil dus nog niet zeggen dat het opheffen ervan de democratisering van het onderwijs vooruithelpt. De hervorming van Deleecq, waarbij de gelden van de midden- naar de lagere categorieën gingen zonder de globale pot van de beurzen te verhogen, heeft de participatiekans van kinderen uit de laagste categorieën misschien lichtjes verhoogd, maar dat dan wel ten koste van de middenkategorieën. Toch is in de realiteit ook de participatiekans van de kinderen uit de laagste categorieën erop

achteruit gegaan de laatste jaren. Dat hangt echter van andere factoren af.

Zo bleek uit het onderzoek van Nicaise en Cossey het belang van het inkomen van de ouders... en dat het daarmee in de jaren tachtig slecht gesteld was, hoeft geen betoef. In het Hiva-onderzoek werd ook de invloed van de kulturele drempel nagegaan. Daartoe mat men het effect van het opleidingsniveau van de vader. En wat blijkt? Hoe hoger het diploma van de vader, hoe meer kans men heeft om aan de universiteit te komen. De kulturele drempel bestaat dus wel. Maar of het aantal gediplomeerde ouders de laatste jaren gevoelig verlaagd is, is de kulturele drempel verhoogd is, is helemaal niet duidelijk. Blijvende, zeg maar sterker wordende ongelijkheden in het onderwijs verklaren vanuit de kulturele drempel, zoals Deleecq doet, valt daarom helemaal niet hard te maken.

Cossey en Nicaise klagen er verder over dat hun gegevens eigenlijk niet geschikt zijn voor hun onderzoek. Zij ontlenen die overigens aan een onderzoek van Deleecq naar armoede, dat het enige gegevensbestand is dat informatie bevat over diegenen die niet aan unief of hogeschool geraakt zijn. Informatie die broodnodig is om enig zicht te krijgen op de problematiek. Om een volledige kijk te krijgen op de kenmerken van jongeren die niet aan de unief komen is immers een representatieve steekproef nodig van de bestudeerde categorie jongeren.

Een meer dynamische analyse zou het bovendien mogelijk maken om na te gaan in hoeverre de socio-kulturele drempel op een ander moment speelt dan de financiële drempel. Zo is het theoretisch mogelijk de stelling te toetsen dat de kulturele drempel eerder in het primair en sekundair onderwijs en de financiële eerder in het hoger onderwijs speelt. Daartoe is evenwel een steekproef nodig met subjecten uit alle leeftijdscategorieën zodat de kans op het verderzetten van het onderwijs per leeftijd kan berekend worden. En nog beter was het die steekproef over de jaren heen te volgen. Dat het geld voor onderzoek naar democratisering daaraan niet besteed wordt is allicht geen toeval. We kunnen misschien eens nagaan wat de invloed van de politieke wil daar op is.

Bart Capéau
Erik Pareidis

Deleecq geeft een beschrijving van de Belgische onderwijspopulatie in 1985. Zijn cijfers slaan op de participatie aan

NELSON MANDELA
DE VRIJHEIDSSTRIJDER TERUG THUIS

Zuid-Afrika - De grootste kop in de kranten gaat naar de revolutie in Zuid-Afrika, de vrijlating van de bekendste politieke gevangene in de wereld, Nelson Mandela. De leider die Mandela niet vrijliet omwille van zijn sympathie voor hem, maar om de pas af te snijden van de buitenlandse geweldadige acties en de buitenlandse economische oorlog. Zijn wapen tegen deze overmacht is een politiek van onderhandelen met de buitenlandse leiders. Voor Europeanen komt de vrijlating van Mandela dikwijls over als een louter media-feit: "Tiens, kijk eens wat ginds gebeurt". Voor de Derde Wereld ligt dat helemaal anders: zij voelen zich veel direkter betrokken bij de zaak van Mandela.

Nelson Mandela was niet de man die de vrijheid van zijn volk wilde langs geweldadige weg, maar langs vreedzame gesprekken. 27 jaar verbleef hij in de gevangenis, zonder toe te geven aan de macht. Hij sloot geen compromissen, hij was vragende partij. Hij hield altijd het hoofd op, was van niemand bang. Zijn kracht hield de dood buiten.

Hij kwam uit de Victor Verster-gevangenis, als een leeuw uit een leeuwkuil. Het leek alsof hij niet 27 jaar, maar slechts 27 dagen gevangen had gezeten. In zijn hart was hij nog steeds dezelfde gebleven, met dezelfde eisen als toen. Het waren prachtige beelden: hij, wandelend als een vrij man, de poort van de gevangenis uit, met aan zijn hand zijn vrouw Winnie en zijn dochter Zina Zie, gevolgd door de rest van zijn familie, met Walter Sisulu, de oud-sekretaris-generaal van het ANC.

Zijn boodschap voor de journalisten - onmiddellijk na zijn vrijlating - was niet mis te verstaan: hij waarschuwde de regering dat de rust niet zou weerkeren zolang de blanken wilden overheersen; zolang de verschillende rassen niet gelijkwaardig zijn - op sociaal, politiek en economisch gebied. Je kan geen vrijheid geven, in kleine stapjes; een mens is vrij of niet vrij, aldus Mandela. We zullen blijven vechten voor de trots van ons volk, we zullen de strijd tegen de apartheid niet opgeven.

De Sunday Star en andere Afrikaanse kranten hadden enkele dagen eerder de eerste foto van Mandela sinds 25 jaar gepubliceerd. Het was een heel andere Mandela die we zagen, niet gelijktijdig op de tekeningen die we eerder al van hem hadden gezien. Mandela leek gezond, maar erg vermagerd, grijs ook. Op zijn gezicht, een brede glimlach, omwille van de overwinning. Mandela is erg groot op de foto, hij steekt met kop en schouders boven De Klerk uit.

Mandela zal het voorbeeld voor alle vrijheidsstrijders in de wereld blijven. Hij verdient het de man van de eeuw genoemd te worden, de Gandhi van Afrika. Mandela ging alleen de gevangenis in, maar zijn vrijlating werd de vrijlating van alle Afrikanen.

Shwan Jaf

Op het Ritme van de Mensenrechten

Muziek voor Amnesty International

Amnesty International (AI) is overal in de wereld bekend voor haar nooit aflatende aanklachten tegen martelpraktijken, verdwijningen en eksekuties. Amnesty International is er tot nu toe bovendien in geslaagd een strikte neutraliteit en onafhankelijkheid te bewaren: zij veroordeelt noch steunt een bepaald regime of een bepaalde ideologie. Soms kan dat tot merkwaardige toestanden leiden. Zo heeft Amnesty International, zich baserend op dit principe, nooit het apartheidregime veroordeeld. Deze week wil de organisatie de Leuvense studenten in beweging brengen. Daarom organiseert ze op donderdag 22 februari een benefietconcert in zaal Lido. En op de dagen ervoor zal er een ludieke kunstveiling plaatsgrijpen in kafee Reynaert in de Muntstraat. De opbrengst gaat integraal naar Amnesty International.

In november 1960 vernam de Engelse jurist Peter Benenson dat twee Portugese studenten veroordeeld waren tot zeven

jaar gevangenisstraf, enkel en alleen omdat ze een dronk hadden uitgebracht op de vrijheid. Geschokt door zoveel

onrechtvaardigheid besloot Benenson om een jaar lang actie te voeren ten voordele van mensen die, onder verschillende politieke stelsels, gevangen zaten omwille van hun overtuiging. Uit zijn campagne voor deze 'Vergeten Gevangenen' (ook de titel van een artikel van Benenson in 'The Observer') werd Amnesty International geboren.

AI groeide snel uit tot een grote organisatie met meer dan 600.000 leden en donateurs in tientallen landen. In Vlaanderen ontstonden de eerste lokale groepen aan het einde van de jaren '60 in Antwerpen en in Brussel. AI's eerste internationale anti-martelcampagne, in 1973, zorgde voor een verdere uitbouw

van de beweging in Vlaanderen. Het ledenaantal groeide bovendien fors aan in 1976, toen Amnesty International de Nobelprijs voor de Vrede kreeg. Momenteel telt Amnesty International Vlaanderen zo'n 20.000 leden.

Leuven

In de regio Leuven zijn er nu al drie lokale groepen actief, mensen die maandelijks een keertje samenkomen om hulpacties op te zetten voor een gevangene die ze geadopteerd hebben. Deze lokale groepen doen ook aan fondswerving, en nemen deel aan activiteiten rond de (schendingen van) de mensenrechten. Daarnaast vinden we in het Leuvense ook tal van schrijfkernen: in de Universitaire Parochie, in Kafee Rejan ('Bij Fons') aan de Tiensepoort, in Jeugdhuis De Schrabbel, in het gebouw van Groep T en in Brusselsestraat 226 (*Het Tofste Kot*). Daar probeert men, aan de hand van voorbeeldbrieven, om gevangenen vrij te schrijven. "De pen", zo zegt men bij Amnesty, "is ons belangrijkste wapen".

Muziek

Het hele gebeuren heet 'The Rhythm of Human Rights' en gaat door op donderdag 22 februari in zaal Lido. "Met zo'n speelse, open aanpak bereiken we immers heel wat volk, al wordt ook het aspect informatie niet verwaarloosd. En in het kafee voor zaal Lido zullen de mensen van Amnesty gratis brochures uitdelen en vragen beantwoorden", zo zei Demeyer nog.

Vier Leuvense muziekgroepen zorgen voor de juiste swing. *Antoni Logic* brengt geëngageerde rock, *Rebble Pebble*, een rebels vrouwengroepje, brengt 'pretpunk', en voor het ruigere soort onder ons zijn er nog de hardcore-jongens van *Heibel*. *The Mighty Prates* zouden moeten zorgen voor uitstekende reggae. De avond zal dan worden afgerond met een fuif. Prijs van heel het gebeuren: vijftig frank in voorverkoop en zeventig aan de kassa.

Maar Amnesty denkt ook aan de anders-geïnteresseerden. Van 19 tot en met 22 februari zou kafee De Reynaert (in de Muntstraat) er namelijk vrolijk gaan jammen. Tussendoor komt er dan nog een vorm van kunstveiling. En alsof Amnesty dan nog niet rijk genoeg zou zijn, staat op 7 maart nog dansteur op stapel: de groep *Alkuone* brengt dan 'Missing Persons'.

Peter Vosch

Voor meer informatie over het festival en de voorverkoop kan u terecht op de nummers 016/25.55.24 (*Jol Props*) en 20.75.18 (*Rita De Witte*). En wie graag mee wil werken in een lokale groep of schrijfkern, kan contact opnemen met Bert Vanderstockt, Lepelsr. 36, Leuven.

CAS VOOR DE BRT ZIJ KIJKEN OPENBAAR

Politika - Sinds 1 februari 1989 is er een nieuwkomer in de Belgische mediawereld, dat is allang geen nieuws meer. Dat de BRT slechts moeizaam het hoofd biedt aan de sindsdien ontstane concurrentiedruk, zal u ook wel niet verbazen. Deze situatie zorgt blijkbaar voor de nodige frustraties, ergernissen en discussies. Zo raakten vorige maand enkele studenten Sociale Wetenschap in een heftige discussie verwickeld, met CAS als resultaat.

CAS staat voor Comité voor actie en steun voor de BRT, met een knipoogje naar administrateur-generaal Cas Goossens, en heeft als voornaamste doelstelling de Vlaamse TV-konsument attent te maken op de huidige situatie van de BRT. De actie concentreert zich rond drie belangrijke aandachtspunten.

Eerst en vooral wil het comité dat de BRT haar oorspronkelijke functies (ontspanning, informatie, opvoeding en cultuur) niet uit het oog verliest. Zij hopen hiermee dat de BRT in de jaren '90 kwalitatief hoogstaande programma's zal blijven brengen en niet op de commerciële toer zal gaan.

Bovendien richt CAS zich tot minister Patrick Dewael. De huidige dotatie volstaat niet om een zo ruim programma-aanbod te kunnen verzekeren: BRT heeft twee televisienetten, vijf radiostations en nog een aantal noodzakelijke diensten (zoals de Dienst voor Kijk- en Luistercijfers) onder haar hoede. De huidige 51 procent van het kijk- en luistergeld moet opgetrokken worden tot minimum 75 procent, zodat de BRT op een waardige manier de concurrentie zal kunnen blijven aangaan. Dat de BRT nu reeds haar toevlucht moet nemen tot reclame om financieel overeind te kunnen blijven, vinden de initiatiefnemers een "uiterst betreurenswaardige evolutie".

Tevens wil CAS het plan om de BRT op lange termijn te laten verdwijnen, zo snel mogelijk in de prullenmand zien belanden. Dat bepaalde politici, zoals Guy Verhofstadt, daar allusie op maken, vinden zij ronduit belachelijk.

CAS neemt hiermee echter geen standpunt in tegen VTM. Zij willen hun actie concentreren op de BRT, en vinden dat de BRT zelf ook beter zijn aandacht zou toespitsen op de eigen sterke punten. De twee omroepen hebben elk hun troeven, doelstellingen en publiek. Assimilatie is daarom volstrekt uit den boze.

Niet tegen VTM dus, maar wel tegen een VTM-kultuur: de BRT heeft meer te bieden dan enkel ontspanning. Glitter en glans zijn misschien wel mooi, maar uiteindelijk inhoudsloos. De actie loopt dan ook onder de slogan 'ik kijk televisie, ik kijk BRT', waarmee ze tevens morele steun wil bieden aan de beproefde openbare omroep.

CAS blijkt een initiatief te zijn waar veel mensen op zaten te wachten, of in ieder geval waar veel mensen zichzelf achter willen scharen. De petitie, waarmee zij hun eisenplatform hard willen maken, kent een overhoop succes en zal na de KUL ook in andere universiteitssteden ter ondertekening worden voorgelegd. Bovendien kan de nog jonge actie nu words bogen op een ruime mediabelangstelling. Binnenkort worden er ook stickers en T-shirts verkocht voor het goede doel. Uitkijken dus, als de BRT je lief is. (TVH)

Interesse om mee te werken, de petitie alsnog te ondertekenen, stickers te verkopen of een T-shirt te bestellen? Tine Draeck, Vlamingenstraat 25, of Danny Halford, De Bayostraat 40.

BRT-KIJKCIJFERS DALEN TOT DRAMATISCH DIEPE PUNT NA VERHOOGING DOTATIES

BESTE KIJKERS, VANAVOND EEN INTEGRALE UITVERING VAN EEN OPERA VAN ALBIN BERG, VERVOLGENS EEN DOCUMENTAIRE FILM OVER HET GEMEENSCHAPSLEVEN VAN DE ZETWATERSPINS, EN TOT SLOT SPREEKT FRANS BOENDERS MET DE HEER LI OVER MYSTIEKE ASPERTEN VAN HET TAOÏSME. MAAR EERST VOOR DE KLEINTJES: "ALGEBRA MET EEN LACH"

Wat hebben studenten, professoren en assistenten met elkaar gemeen?

Ze kunnen allemaal in het Apple Education Center terecht om hun Macintosh aan een fikse korting te kopen.

Het Education Center is een hard- en softwarehuis dat de onderwijs- en onderzoekswereld van Macintosh-apparatuur, programmatuur, informatie, opleiding en ondersteuning wil voorzien. En dat aan erg vriendelijke prijzen.

Spring es binnen :
Apple Education Center Leuven
Naamsesteenweg 9
3045 Blanden
Tel : 290.390

Bij het overlijden van Claude Auclair Terug naar de natuur

Op 20 januari 1990 overleed de Franse striptekenaar Claude Auclair. Auclair is vooral bekend met zijn serie *Simon van de Rivier*. Verder heeft hij drie romans op zijn actief in de befaamde reeks 'Wordt Vervolg'd'-romans van Casterman: *Bran Ruz*, *Een stem die van nergens komt* en *Hij*, samen goed voor meer dan 360 pagina's zwart/wit strip van hoog nivo. Hoewel Auclair zeker mag gerekend worden tot één van de belangrijkste en interessantste striptekenaars, is door de pers nauwelijks aandacht besteed aan dit overlijden. Ere wie ere toekomt, vandaar onderstaande toelichting bij Auclairs boeiende oeuvre.

De in 1943 geboren Auclair begint pas op latere leeftijd aan het tekenen van strips. Zijn eerste verhaal publiceerde hij in 1969, maar door problemen (moeilijkheden met een hoofdredakteur, slechte respons van het publiek, overlijden van zijn scenarist) geraakt zijn carrière niet echt van de grond. Vanaf 1973 verandert dat: in het weekblad 'Kuifje' verschijnt *De ballade van Roodhaar*, het eerste avontuur van Simon van de Rivier. Het verhaal is geïnspireerd op een roman van Jean Giono, maar staat zo dicht bij het origineel dat de rechtshouders van het boek de publicatie van het album verhinderden. Jammer voor het publiek (en zeker voor uitgeverij Lombard), maar gelukkig is dit verhaal minder relevant voor het verdere verloop van de cyclus. We maken wel kennis met Simon, maar meer ook niet. De lezer komt niets over hem te weten en zijn personage komt nogal ongelofwaardig over.

In het volgende verhaal, *De stem van de ruiters*, krijgen we dan informatie over de toekomstige wereld waarin Simon leeft. De energiecrisis van de jaren zeventig (net in alle hevigheid losgebarsten toen het verhaal gepubliceerd werd) leidde tot oorlogen om de grondstofreserves. De mensheid beschikte echter over voldoende verstand om zichzelf te behoeden voor de totale vernietiging, maar de vroegere beschaving werd toch totaal ontworpen. Veel mensen groepeerden zich in agrarische

gemeenschappen of kiezen voor een nomadenleven. Zij worden bedreigd door de huurlingen van de Meesters van de Cites, die nog beschikken over vuurwapens. Simon blijkt in het bezit te zijn van het enige exemplaar van een laserpistool. Hij gebruikt dit tegen de Meesters. Het duurt echter nog vier verhalen (*De slaven*, *Mailis*, *De pelgrims* en *City N.W. Nr. 3*) voor Simon zijn doel bereikt.

Vinger

Het succes van Simon is niet makkelijk te verklaren. Ongetwijfeld speelt de brede waaiar aan menselijke waarden die Auclair aansnijdt een belangrijke rol. Het publiek heeft zich kennelijk niet gestoord aan het steeds verminderende aandeel van de actie, die men toch mag verwachten in een 'avonturenstrip'. Die evolutie is trouwens kenmerkend voor de eigenzinnige, niet-commerciële manier waarop Auclair werkt. Hij wil vóór alles een verhaal vertellen en daarbij zekere elementen accentueren. Dit valt onder andere op in het ondergeschikte belang van de dialogen. Auclair beschrijft liever zelf de gebeurtenissen, en vermis hij op een beperkt aantal pagina's enorm veel kwijt wil voorkomt hij zo dat het verhaal te lang wordt. Doorheen de reeks begint Simon zich meer vragen te stellen: hij is op zoek naar zichzelf en de zin van zijn leven (Simons kwetsbaarheid en menselijkheid spelen sterk mee in de waardering van de lezers). Zelfs het gros van Simons eigen bedenkingen vertelt Auclair in zijn plaats.

Door de cyclus te situëren in een onbepaalde toekomst steekt Auclair een

waarschuwend vinger op. Vooral de westerse mens zich door zijn technologie helemaal vernietigt, moet hij weer naar het platteland om in harmonie met de natuur te gaan leven. Hoewel in deze reeks geen nucleaire ramp heeft plaatsgevonden, profiteert ze toch van alle 'voordelen' van een sturing in een post-atomair tijdperk. De (beperkende) sociale en historische context valt weg, de beschaving gaat achteruit en door het verlies van een deel van zijn technologische verworvenheden, komt de mens weer dicht bij de natuur te staan. Dit vernieuwde kader en de totale vrijheid geeft een auteur bovendien een uitgelezen mogelijkheid voor filosofische of moraliserende beschouwingen over de dwaasheid en wreedheid van de mensheid. Dit aspect is in de Simon-cyclus ook wel aanwezig, maar komt vooral naar het einde toe tot uiting. Want hoewel de eerste vijf Simon-albums wel degelijk één geheel vormen, wordt niet konsekwent één verhaalijn gevolgd, terwijl ook de verhalen onderling van wege de aangesneden thema's nogal verschillen in sfeer en toonzetting. De reeks balanceert aldus tussen radikaal pessimisme (terugkeer naar barbarij, de ijdelheid van heroïsche offerding, de onmogelijkheid uit de spiraal van geweld te breken) en een schets van een nieuwe vorm van samenleving met vrijheid en respect voor het individu, voorrang voor het rurale, rehabilitatie van het 'vrouwelijke' en ruimte voor mystiek.

Genieten

De waarschuwing dat de mens in zijn verstedelijkte, technologische leefwereld op de verkeerde weg is, is - al dan niet expliciet - aanwezig in alle albums. Auclair onderstreept die waarschuwing doelbewust in de dekors, die hij regelmatig opvult met de overblijfselen uit de vroegere beschaving (treinen, metro, kerncentrale...). Men kan zich echter vragen stellen bij de 'oplossing' zoals

teerd met herkenbare situaties. De uitgebreide levensbeschouwelijke kragen, vooral in *City N.W. Nr. 3*, krijgen hierdoor betekenis, in tegenstelling tot de latere albums. Ook op tekentechnisch vlak zijn de latere avonturen van Simon een stuk minder. Reeds vanaf *De pelgrims* worden we geconfronteerd met slordig tekenwerk.

Zowel het tekenwerk als het verhaal van het laatste Simon-verhaal, *De schipbreuk* deel 1 en 2, zijn flink beter geworden. Het is een soort psychologische thriller, waarin Auclair zijn liefde voor de zee centraal plaatst. Of de reeks weer hetzelfde hoge peil zou gehaald hebben, zullen we jammer genoeg nooit weten.

Auclair vond zichzelf helemaal geen goed tekenaar. Nochtans zijn zijn drie 'Wordt Vervolg'd'-romans absolute topklasse, want het werken in zwart/wit ging hem duidelijk beter af, en bovendien besteedde hij er veel meer tijd aan. Voorbereidend werk inbegrepen, is hij bijvoorbeeld vijf jaar bezig geweest aan *Bran Ruz*, een magistraal epos van maar liefst 160 pagina's, dat als ook beschouwd wordt als de eerste 'roman fleuve' (lange roman) onder de strip-albums. Samen met scenarist Alain Deschamps vertelt Auclair in *Bran Ruz* de legende van het verzonken eiland Ys, dat symbool staat voor het Bretoense verzet en de strijd voor de eigen identiteit.

Auclair was ervan overtuigd dat een individu bepaald wordt door zijn sociaal en cultureel milieu. Dat is voor de auteurs allesbehalve dode letter. Op indringende en meeslepende wijze getuigen zij van hun Bretoens-Keltische roots.

en schuwen geen krasse uitspraken. Zo vallen ze reeds op de eerste pagina van het verhaal het centralisme van de Staat aan. Volgens hem bestaat het 'Franse' volk niet, maar is het steeds een samenraapsel geweest van miskende etnische minderheden (Basken, Katalanen, Vlamingen, Korsikanen, Occitanen, Elzasers, bewoners van Martinique en Guadeloupe...) en heeft de staat 'moete met de vrije meningsuiting van het volk en het recht aan te zien'.

Een geëngageerde Auclair ontwikkelde dit thema van de schade die door een overheersende cultuur wordt aangericht opnieuw in zijn volgende roman, *Een stem die van nergens komt*. Het verhaal speelt zich af op de Franse Antillen in de jaren '40 en is gebaseerd op waar gebeurde feiten. Ook hier licht de autochone (neger)bevolking onder de kolonisatie van de Staat. Hoewel de slavernij is afgeschaft, blijft de omgang tussen blank en zwart sterk kolonialistisch. Wanneer Albon, een man uit één stuk, opkomt voor zijn waardigheid, wordt dat door de blanken niet getolereerd. Albon groeit mettertijd uit tot een symbool van verzet. Te elimineren dus. Wanneer hij na zeven jaar eenzame rebellie toch in de val loopt, heeft zijn faam al mythische allures aangenomen, zodat hij in de herinnering toch blijft leven.

Reeds in *Simon van de Rivier* gaf Auclair blijk van zijn fascinatie voor het stammenleven en het respect dat daar bestaat voor de ouderen. In *Hij*, zijn laatste grote project, bracht Auclair (nogmaals met Riondet) een ode aan dit bestaan, waarin hij dítmaal ook oog heeft voor de minder idyllische facetten ervan. Kritikasters oordeelden dat er wat weinig (lees: niets) gebeurt in *Hij*, maar u heeft begrepen dat Auclair niet in de eerste plaats voor actie kiest. Hij heeft alleszins bewezen dat dit geen bezwaar moet zijn. Wel integendeel. (MK)

GERTRUD EN JAMES EEN KAT EN MUISSPELLETJE

Stuc - Bert Van Gorp en Carine Peeters vertolken de rol van Gertrud en James en Mister en Misses Martin in de gelijknamige dubbelproductie. Hun bedoeling was de relatie tussen verhaal en beweging te onderzoeken. Met de nodige humor creëerden ze twee verhalen zonder plot, die schijnbaar zonder overgang in elkaar overvloeiden. Een luchtige en pretentieloze voorstelling. Maar zeer kort en vluchtig.

Konfrontaties tussen man en vrouw, wederzijdse spanningen en intriges beheersen de beide delen. Op een kleine houten vloer liggen twee mensen te slapen: de dienstmeid Gertrud en de butler James. Gertrud ligt roerloos, James daarentegen woelt en rolt over de scène. Hij schiet plots wakker en weet dat een drukke, vermoeiende dagtaak wacht. Ook Gertrud staat op. Samen schuifelen ze over het podium op het ritme van een metronoom. Naast een kapstok en een vaas met bloemen is die het enige decor. Hij drukt de 'fysische aanwezigheid van de tijd' uit in de hoedanigheid controleert en beheerst dit attribuut het dampstempo en de handeling. Het minimale karakter van de setting wordt nog verhevigd door het ontbreken van muziek. Het tikken van de metronoom, de ademhaling en kreetjes van de dansers volstaan als begeleidende geluiden.

De handeling bestaat uit een spel van wederzijdse aantrekking en afstoting. Behaagziek als ze zijn worden hun aanvankelijk houderige, trekkpachtige bewegingen soepeler en koketter. Waar het op aan komt is elkaars aandacht te trekken. James is duidelijk verliefd. Gertrud, zoals een 'dienstmeid' past, blijkt eerder aarzeland haar genegenheid te tonen. Overweldigd door James' handige pasjes vliegt ze hem dan toch om de hals.

Plots verwisselen Gertrud en James hun kleren voor die van Mister en Misses Martin. Zij ruilt haar witte schortje en roze jurk voor een hel groen kleed met witte handschoenen. Hij verschijnt in kostuum. Een rode loper wordt uitgerold. Als een pas gehuwd koppel doen ze formeel hun intrede in hun nieuwe huis. Een akt die ze leuk schijnen te vinden, en dan ook enkele malen steeds in versneld tempo herhalen.

Mister en Misses Martin doen, al even sterk als hun personeel, denken aan grote, onduidelijke kinderen: ze hinkelen, spelen tikkertje, pesten elkaar soms en in bed lezen ze samen Kuifjesboeken. Toch krijgen deze speelse handelingen en steelse blikken een ietwat erotische geladenheid. Snelle zoenen en vlugge aanrakingen getuigen van een naïeve verliefdheid. Op het einde - de harmonie tussen Mister en Misses Martin blijft hersteld - zet een draaiorgeldeuntje hen er toe aan een 'dansje' te maken. Ze hervatten hun rol als bruid en bruidegom en beginnen wild entoesiast hun boeketje lekkere witte anjers op te peuzelen. Hoe toeder en stuntelig ze ook met elkaar omgaan, hoe speels en grappig bepaalde situaties ook zijn, het geheel boeit echter niet en laat een eerder onaffe indruk na. Het stuk is gewoon leuk, zonder meer commentaar te vereisen. In die gewilde luchtigheid laat het weinig na. Even weinig als de smaak van de witte anjers. (EvdP)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1. Lesbische liefde. 2. Gokkend - Schaakterm. 3. Spaans eiland - Werk van Elsschot. 4. Rode bloemen - Voorzetsel. 5. Maaltijden. 6. Ver doorgevoerde geïntegreerde schakeling - Lat die naar sneeuw snakt - Familiedid. 7. Muzieknoet - Mineraal. 8. Zaniken - Voorwerp dat strekt tot waarborg. 9. Ontkenning - Bloedarmoede. 10. Zangers - Voegwoord.

Vertikaal - 1. Punt waarbij water zowel vast, vloeibaar of gasvormig kan zijn. 2. Hondsdolheid - Jong zoogdier. 3. Eigenaardige spreekwijzen. 4. Werktuig gemaakt uit een bundel dunne rijzen - Pers. v.w. 5. Tropische vrucht - Gek. 6. Daterend van - Bepaalde condensator - Neon. 7. Een bepaalde kuur volgen. 8. Belgische stad - Groot vijnvat. 9. Uitrusten, omverwaaien - Hartstochtelijke ingenomenheid. 10. Werktuigen om te etsen.

Auclair ze voorstelt. In *De pelgrims* bijvoorbeeld, onderbreekt hij het verhaal pagina's lang voor een tyrische verheerlijking van het plattelandleven in een eenvoudige gemeenschap, maar zijn beschrijving blijft eenzijdig positief, hoewel het keiharde boerenleven ook wel wat meer is dan uitsluitend rozegeur en maneschijn.

Verder schrijft Auclair de eskalatie van geweld op rekening van de Meesters van de Cites. Hij kiest ze met andere woorden als symbool van het Kwaad, en vermis Simon de vernietiging van de Meesters beoogt, zou hij hiermee dus dat Kwaad uitroepen. Dit is een klassiek schema, dat in tal van verhalen (zowel roman, stripverhaal als film) gemakshalve gehanteerd wordt vanwege zijn eenvoud. In een meer diepzinnige reeks als *Simon van de Rivier* verwacht men toch een minder simplistische visie. Is het Kwaad wel uitroebaar? Is het niet veeleer inherent aan het verschijnsel mens in plaats van een welbepaalde individuen? Een politiek-filosofische vraag waarop het antwoord toch minder evident is dan Auclair laat uitschijnen.

Na *City N.W. Nr. 3* was Auclair uitgekeken op dat post-atomaire wereldje. Pas twee jaar terug nam hij de reeks weer op met scenarist Alain Riondet, zij het op een heel andere basis. Centraal staat nu de mens Simon, de sturing in de tijd is niet belangrijk (daarom ook is de boventitel van de eerste vijf albums - *Kroniek van een toekomstige wereld* - weggeleten), de omgeving is de ongrepte natuur. Helaas zijn de verhalen niet meer te genieten, omdat ze nauwelijks te begrijpen zijn en er amper iets in gebeurt. In de eerste cyclus heeft Simon tenminste een (vaag) doel voor ogen en wordt hij geconfron-

Eco en Derrida in de klinch?

Twee grote tenoren samen in de opera

Umberto Eco, de grote mediëvist! Weinigen weten dat deze notoire semiotikus ook romans schrijft. Eco genoot in de jaren zestig al bekendheid in academische milieus. In 1983, toen de KU Leuven hem een eredoctoraat toekende, was hij de wereldberoemde auteur van de roman *De naam van de roos*, die in 1980 verschenen was. Acht jaar later volgde een tweede turf, *De slinger van Foucault*, nog ingewikkelder, en een nog groter succes dan het debuut. Het boek, dat op verschillende nivo's kan gelezen worden, werd door de kritiek al snel beschouwd als onder andere een aanval op de dekonstruktie, een stroming in de (Franse) filosofie waaraan vooral de naam van Jacques Derrida verbonden is. In het jaar dat de 'Slinger' verscheen, werd Derrida op zijn beurt eredoctoraat aan deze universiteit. Gaan onze eredoctores in de klinch? Veto sprak daarover met Sam IJsseling (promotor van Derrida), Fabrizio Santini (die een verhandeling over de Slinger maakt), en Filip Bossier (assistent van prof. Musarra, Romeanse literatuur).

Franco Musarra was indertijd promotor van Eco. Hij kent hem persoonlijk, en wil nu liever zelf geen verklaringen afleggen over wat Eco in de Slinger over de dekonstruktie kwijt zou. Binnenkort verschijnt in de Verenigde Staten immers Eco's nieuwste boek, dat *Interpretation and misinterpretation* zou heten. Het ligt voor de hand dat daarin de dekonstruktie, en de daaraan verbonden metode om teksten te lezen, aan bod zal komen. Musarra vond het niet erg gepast om daarvoor vooruit te lopen. Hij zou wel zeggen dat "de relatie tussen Eco en Derrida tamelijk konfliktueus is. Niet dat ze elkaar aanvallen, maar ze negeren elkaar, omdat ze methodologisch op verschillende nivo's staan."

Bossier: «Ze hebben allebei een verschillende achtergrond. Je mag nooit vergeten dat Eco een mediëvist is, en dat hij zijn gedachtegoed daar altijd si-

tuert, en van daaruit vertrekt. Derrida daarentegen vertrekt vanuit de fenomenologie. Als individuen zijn ze ook erg verschillend. Eco heeft romans geschreven, Derrida niet. Eco kiest voor die bepaalde manier om zijn gedachten te verwoorden. Wel hebben ze het allebei over de vraag: hoe kun je nadenken, en waar liggen de grenzen van het denken?»

Eco heeft ooit gezegd dat de Slinger een boek is tegen de hersenen van de mens. Het gaat over de ontplofing van ideeën in de hersenpan. Drie redacteuren van een uitgeverij raken zo in de ban van de okkulte wetenschappen dat ze de geschiedenis gaan zien als een reusachtig komplot van okkulte krachten, die de wereld willen overheersen. Het dritrial herschrijft de hele wereldgeschiedenis, verlegt accenten. Alles hangt met alles samen. Hitler vermoordde de Joden

FRANS - Als Belgische bedrijfsleiders rare hersenkronkels ontwikkelden tot een programma, zijn tegenwoordig weinigen bereid die niet au sérieux te nemen. Hun plannen om het Frans in de kleuterklas in te voeren bijvoorbeeld. De fascinatie voor tweetaligheid speelt daar natuurlijk in mee, maar om die te bereiken moet het kind wel met beide talen ongeveer evenveel contact hebben, wat in de praktijk van de kleuterklas natuurlijk onmogelijk is. Bereid je dan ook maar voor op chaises, mamankes en il jouet.

omdat hij dacht dat zij het Geheime met zich meedroegen, enzovoort. De fascinatie wordt het dritial uiteindelijk fataal. Moraal van het verhaal: speel niet met betekenissen. Maar kun dat wel zo eenvoudig stellen? De moeilijkheid bij Eco is, dat zijn werk zo volgestouwd zit met feiten, verwijzingen, dubbele bodems, dat je nog bijna onmogelijk kunt zeggen wat hij nu eigenlijk bedoelt.

Niettegenstaande dat doen enkele passages onwillekeurig denken aan verwijzingen naar de dekonstruktie. De dekonstruktie ondergraafde de Westerse filosofische traditie door haar van haar vanzelfsprekendheid te ontdoen, onder andere (want dekonstruktie omvat nog veel meer dan dat) door het problematiseren van het begrip betekenis. Het idee van een 'vaste' betekenis komt op de helling te staan. Met als gevolg dat "alles gaat schuiven en men kan niet meer lezen zoals men dat vroeger deed en niet meer schrijven zoals gebruikelijk was" (IJsseling). Woorden verwijzen voortdurend naar andere woorden, en die weer op hun beurt naar andere woorden.

Hoe ver kun je daarin gaan?

IJsseling: «Ik meen niet te kunnen vaststellen dat het boek van Eco 'dekonstruktief' zou zijn, want dat heb ik wel ergens gelezen, maar ook niet dat het er een kritiek op zou zijn. Er zijn natuurlijk wel een aantal allusies op Parijs, de intellectuele wereld in Italië, binnen de Kerk. In bepaalde milieus is het nu mode om over esoterische onderwerpen te lezen en te schrijven. Ik denk dat Eco de spot drift met allerlei actuele, modieuze zaken, ook met de dekonstruktie. Langs de andere kant heb ik Eco een keer horen zeggen: "Derrida is veel te gekompliceerd, daar hou ik me niet mee bezig"»

Bossier: «De titel van het boek verwijst naar de slinger van de fysicus Foucault, die in Parijs in het 'Conservatoire des Arts et Métiers' hangt, maar verwijst volgens mij evenzeer naar de Franse filosoof Michel Foucault. De kritiek heeft het voortdurend over de dekonstruktie in de Slinger, maar het boek gaat

onder andere over de waanzin, waar Foucault veel onderzoek naar gedaan heeft. Eco's boek is daar een hertekening van.»

«Lacan kan er ook in. Dat zou trouwens een argument pro zijn in het debat of het boek wel of niet over Derrida gaat. Er komt een dokter Wagner in het boek voor, de hele psychoanalytische sfeer is er met de theorie rond het woord als therapie, het woord als valstrik.»

IJsseling: «Ik wil niet ontkennen dat het boek naar de dekonstruktie verwijst. Een bepaalde vorm ervan, maar dan heb ik het niet over Derrida, leidt inderdaad tot anarchie, de onmogelijkheid om nog iets te schrijven, en in die zin tot de dood, zoals Eco zegt.»

«Maar ik denk dat wat bij Derrida dekonstruktie is, toch nog iets anders is. Hij is veel subtieler, is met een grote wijgerige problematiek bezig. Hij vraagt zich bijvoorbeeld af of er in de gesloten ruimte, waarin het denken zich voltrekt, geen openingen zijn. En dat zijn geen problemen bij Eco.»

«Eco maakt zich volgens mij wel druk om wat er gebeurt bij de epigonen van Derrida, vooral in Amerika. Die studenten en doctoren daar zijn meestal heel gespecialiseerd. Ze kennen Heidegger, of Nietzsche, of Derrida werkelijk uit het hoofd, maar daarbuiten weten ze heel weinig. En dan zijn ze geneigd om te gaan imiteren, bijna hetzelfde te gaan doen, en dan wordt het belachelijk. Dat soort dekonstruktisten irriteert mij ook.»

Bossier: «Die passages uit de Slinger verwijzen niet enkel naar de dekonstruktie, maar ook naar de semiotiek. Dat stelde men in het Italiaanse blad *Espresso*, want in de semiotiek wordt toch ook altijd gezocht naar wat er achter een woord zit. Wat in het boek sterk naar voren komt, is dat de mensheid altijd al betekenis heeft doorgestuurd, en dat het syndroom van de argwaan samenvalt met de menselijke geschiedenis. Als hij alleen maar de dekonstruktie had willen aanvallen, dan had hij beter een kort stuk over Derrida geschreven, in plaats van een boek van 650 bladzijden.»

Bossier: «De kritiek heeft zich zo vergaapt aan die dekonstruktie, omdat dat natuurlijk een prachtige zaak is: twee grote tenoren samen in de opera. De hele zaak is vooral een *stunt* van de kritiek. Het boek is veel vindingzamer. Het wordt ook veel te ernstig genomen. Kijk naar wat hij schrijft over Parijs, het is bijna een toeristische gids. Het is een handboek voor okkulte wetenschappen. Het gaat ook over liefde, seks. En het is ook een detectieveverhaal.»

Santini: «Als je Eco daarover ondervraagt, zegt hij dat het een natuurlijke opvolging is geweest van beïnvloeding in de media, die de hele boel hebben doen eskaleren. Eerder dan tegen Derrida, is het een boek tegen de media. Een feitje dat in het publiek wordt gestort, produceert nieuwe berichtjes. Door dat boek te schrijven, vertolkt Eco hoe zo'n media-impuls bestaat.»

Hirohito : een biografie

Een Japans antwoord op westerse vragen

Toen de Japanse keizer Hirohito begin vorig jaar overleed, laaide een reeds lang bestaande discussie weer fel op. Veteranen uit de tweede wereldoorlog drongen er bij hun staats-hoofden op aan niet naar de begraving te gaan van de man die zij verantwoordelijk achtten voor zoveel oorlogsgruwelen. Anderen beweren daarentegen dat Hirohito het slachtoffer zou geweest zijn van een 'militaire klik' en dat hij de oorlog zelf nooit had gewild. De biografie van de Duitse journalist Peter Crome is een interessante en zeer gefundeerde poging om eindelijk de waarheid aan het licht te brengen.

De auteur Peter Crome bevindt zich in een enigszins bevoorrechte positie: als zoon van een Duitse familie groeide hij op in Japan. Reeds in zijn vroege kinderjaren kwam hij in contact met de werkelijk sakrale eerbied die de Japanners aan de dag leggen voor hun tenno (keizer), een houding die hij nooit goed kon vatten. Niettegenstaande hij op die manier zeer vertrouwd is met de Japanse cultuur, verliet het samenstellen van de biografie van Hirohito zeer moeizaam. Bij zijn zoektocht naar diens rol in de geschiedenis, stootte Crome op een onwrikbaar stilzwijgen. De Japanse keizer fungeert immers als een symbool en symbolen zijn taboe. De jongste broer van Hirohito, de liberale prins Mikasa, verzon hiervoor het begrip *chrysan-*

gordijn (de chrysantheem is het officiële keizerlijke teken). Daarmee doelde hij op het beschermende gordijn dat als het ware rond de tenno wordt geweven. Het is de onuitsproken plicht van elke Japanner aan deze bescherming mee te werken. Achter dat gordijn wordt Hirohito dan voorgesteld als de vriendelijke oude man die door militairen werd gemanipuleerd en tegen zijn zin in een oorlog verwickeld is geraakt.

Het is ook heel verwonderlijk te lezen hoe men het in Japan niet zo nauw neemt met een eksakte weergave van de geschiedenis. Zo is er nu nog altijd geen eenvoudige verwerking of een officiële versie van de tweede wereldoorlog. De verhalen uit de schoolboeken durven wel eens verschillen. De auteur weet ons er ook op te wijzen dat Hirohito eigenlijk één jaar ouder is dan officieel bekend staat. Toen zijn ouders nog verloofd waren, werd er gewacht op een mannelijke nakomeling, alvorens het Hof instemde met een huwelijk. Pas één jaar daarna mocht de keizer dan 'geboren' worden, en kreeg de bevolking weet van zijn bestaan.

De auteur kwam echter tot de ontdekking dat Hirohito wel degelijk een grote politieke invloed had, ondanks het protokollaire keurslijf. De handhavers van het chrysantheemgordijn beweren daarentegen dat de keizer slechts tweemaal in zijn leven zijn persoonlijke wil heeft geuit. De eerste keer wilde hij eigenhandig optreden na een aanslag van rebellerende militairen. De tweede keer was beslissend: hij nam persoonlijk de beslissing tot kapitulatie na de atoombom aanval op Hiroshima. Dit is echter de officiële versie. Crome is er daarentegen

van overtuigd dat Hirohito van alle militaire handelingen vrijwel onmiddellijk op de hoogte werd gebracht en dat bovendien telkens zijn advies werd gevraagd.

Het zou echter getuigen van kortzichtigheid om de Japanse interpretatie van Hirohito's rol in de oorlog als één grote leugen te beschouwen. Men kan zijn figuur onmogelijk los zien van het keizerschap als instituut en de onvoorwaardelijke eerbied die hij, een echte 'god', bij het Japanse volk oproeft. Dat is alleszins de mening van Crome. Om deze stelling te onderbouwen gaat hij trouwens zeer gefundeerd te werk. Hij beperkt zich voor zijn biografie niet tot Hirohito's leven, maar doorwandelt de hele Japanse keizerlijke geschiedenis. In zeven *wedersgeboorten* belicht hij telkens een andere periode die volgens hem tevens een ander aspect van deze kontroversiële figuur duidelijk kunnen maken. Dit resulteert soms wel in vrij saai verhalende passages, maar het wordt al vlug duidelijk hoe belangrijk deze benadering is. Vooral de *shintogodsdienst* blijkt een dominerende rol te hebben gespeeld in de geschiedenis van Japan. Deze shintokultuur, waarin de keizer een centrale plaats bekleedt, wou de hele wereld onder één Japans dak brengen. Zo wordt duidelijk hoe religie het patriotisme alleen maar aanwakkerde. Het resultaat was een ver doorgedreven expansiedrang.

Ongetwijfeld is het de vraag of Hirohito nu wel of niet de schuld treft van de tweede wereldoorlog, die de meesten zal aanzetten deze biografie te lezen. Pas in het laatste hoofdstuk komt er uiteindelijk

een antwoord op deze vraag. Niettegenstaande de officiële versie van de feiten, waarin de keizer het slachtoffer was van een militaire samenzwering, wordt uit verschillende getuigenissen duidelijk dat het wel degelijk Hirohito was die opriep tot de 'heilige oorlog'. Bovendien zou hij zich opgeworpen hebben als een vurig strateeg, die van alle beslissingen op de hoogte werd gebracht en zeker het recht had mee te beslissen. Je kan de Japanners dus in geen geval vrijspreken van herschrijving van de geschiedenis.

Toch is de auteur er van overtuigd dat Hirohito niet anders heeft kunnen handelen dan hij heeft gedaan. Als keizer was hij eigenlijk niets anders dan de resultante van duizenden jaren ideologische traditie. Het is wel belangrijk die opvatting los van ons enge Europese cultuurbegrip te zien. Vreemd genoeg is voor de Japanner de individuele schuldvraag van sekundair belang. De oorlogsgruwelen hoorden er als het ware gewoon bij. Dat zij als volk gefaald hebben in hun historisch streefdoel, is voor hen veel erger. Ook Hirohito was als individu op die manier ondergeschikt aan de cyclische bewegingen van de geschiedenis. Met die stelling wijst Crome's biografie nog maar eens op de kloof die ongetwijfeld bestaat tussen het Aziatisch en Westerseus gedachtegoed, want het is heel moeilijk om als westerling dergelijke houding ten volle te begrijpen.

Crome's oordeel over Hirohito is vrij mild. Volgens de auteur heeft ook deze keizer zijn straf gekregen. Hij heeft er machteloos op moeten toekijken dat anderen in zijn plaats moesten boeten op het Tribunaal van Tokyo. Door zijn geboorte was Hirohito nu eenmaal gedoemd om het symbool van de natie te blijven en orde te scheppen in de naoorlogse chaos. De stellingen in deze biografie hebben nog niets aan actualiteit ingeboet, want ook de troonsopvolger *Akihito* zal duidelijk zijn positie moeten bepalen: meebouwen aan de myologie of zich opwerpen als een actief staatshoofd.

Claudia Van de Velde

Johan Reyniers

Leuven Wellicht

Een Laser richting Leuven

De anders zo rustige jongens en meisjes van Kultuurraad staan op scherp. Manische lachbuien en hysterische oprispingen zijn niet uit de lucht: 'Leuven Wellicht' is in aantocht. Na Copy-art, Leuven vol muziek, Muurtoerisme en Leuven gaat vreemd, schotelen ze ons de vijfde editie van het cultuurproject voor. Het project, dat langzamerhand uit haar voegen barst, combineert dit jaar de kennis van professionele beeldende kunstenaars met het entoesiasme van de studenten. Dit resulteert in het parkoers waarrond je op woensdag 21 februari de werken kan bekijken.

Leuven Wellicht is, net als de vorige projecten, gegroeid vanuit de algemene vergadering van Kultuurraad. De bedoeling is nog steeds om naast de permanente programmatie van het Stuc een complementaire activiteit in *happening*-sfeer op te zetten. Dit lukte wonderwel met Leuven vol muziek ('85 en '86) en Muurtoerisme ('87), waar een massale belangstelling voor bestond. De editie van 1988 (Leuven gaat vreemd) ging niet alleen vreemd maar vooral de mist in. Maar na een sabbatjaar is de kater weggespoeld en hoopt Kultuurraad terug de draad van de vroegere successen op te nemen.

Het project begint om half negen, voorafgegaan door een avant-première: het KULUUR toont in het teken van het licht een film uit de oude doos. Je kent ze wel van een luie zaterdagmiddag, die flinkerende beeldjes die hordend en stotend voorbij stromelen, uit een tijd waar werkelijkheid en fictie nog gescheiden waren. Om één uur, in de Stuc-zaal, en gratis.

Om half negen begint de avond officieel in 't Stuc, en wel met een verrassing. Vervolgens is er een wandeling in groep langsheen het parkoers dat wordt afgebakend met vuurtorens. Vanaf dan kan je willekeurig inpikken. Het loopt vanaf het Stuc, langs Alma 2 door de Vlamingenstraat naar het Arenberginstituut, vervolgens via de Naamsestraat, de Hallen en de Munststraat naar de Valk. Daarna komt men langs het

Ladeuzeplein bij het L&W gebouw, en via de Shrinkgarage, psychologie en de Vesaliusstraat terug aan het Stuc.

Laser

Ook Heverlee, niet bepaald het cultuurpaleis van Leuven, doet een duit in het zakje. Vanaf het gebouw van Natuurkunde (campus Celestijnenlaan) richten zij een laser richting Leuven. Onder leiding van professor Silverans werken enkele studenten de operatie uit: via spiegeltjes wordt de laserstraal in het gebouw naar boven geleid, waarna ze het Leuvense luchtruim zal doorklieven. Indien de weersomstandigheden wat meevallen, wordt de laser, die in de fakulteit fundamenteel gebruikt wordt om onder andere nucleair onderzoek te doen op vaste stoffen, de *groene draad* van de avond. Alle Science-Fiction verhalen ten spijt verzekerde professor Silverans ons dat er totaal geen gevaar mee gemoeid is, wat trouwens voor hem

Hier vindt Leuven wellicht plaats. Maar daar merkt u nu nog niets van.

de voorwaarde was om mee te doen. Hij beschouwt het experiment als een manier om eens uit dat hokje te treden, waarin velen de eksakte wetenschappers plaatsen.

De studenten Natuurkunde verzorgen naast de lasershow enkele proefopstellingen in L&W rond de verwondering over licht. Deze opstellingen, die al te zien waren bij 'Van appel tot atoom', maken deel uit van de studentenprojecten die de kunstenaarswerken moeten aanvullen. Deze studentencreaties variëren van rudimentaire ideeën, bijvoorbeeld dat van de 12-jarige Constanthin die een dia met het logo van Batman op het huis tegenover zal projecteren, tot meer uitgewerkte concepten. Zo bijvoorbeeld de installaties van Tom Peeters, student Kunst- en Cultuurbeleid, die nu de mogelijkheid ziet om eerdere plannen uit

te werken en aan een publiek te tonen.

In het algemeen kan je stellen dat er minder studentenprojecten zijn als vroeger, maar volgens de organisatoren zijn die deze keer wel doordachter. Wat ook opvalt is de greigheid waarmee de studenten meewerken aan deelprojecten die vaak aansluiten bij hun studiedomein: Natuurkunde doet iets met lasers, Kunstgeschiedenis begeleidt de kunstenaars, een paar studenten Kommunikatie werken met video, de architecten stippelden het parkoers uit. Ze hebben alleen nog niemand om de boekhouding te doen.

Volk

Wens je niet alleen kunst te zien, maar er ook over te praten, dan kan je om half elf terecht in de Stuc-zaal voor het

'praatfoyer'. De bedoeling is om op een informele wijze ideeën uit te wisselen over kunst. De deelnemers eraan zijn de kunstenaars van Leuven Wellicht en enige 'bekende Vlamingen' uit het intellectuele wereldje: onder andere Bart Verschaffel (bekend/berucht van Container), Rudi Laermans (idem dit en assistent Kultuursociologie), Ludo Dosogne (Kultuurrecensent van de 'Standdaard'), in een moderatie van professor Vlasselaers en Lieven De Caeter. Een gezellig onderonsje waar *wellicht* iets interessants uit kan vloeien.

De avond wordt dan afgesloten en de nacht begonnen met een fuif in de Stuc-zaal, tot het licht wordt, met video's van Walter Verdin. Het venijn zit in de staart.

Stefan Vanoverbeke

Moralisering en ideologisering in jeugdboeken

Schrijven aan kabouterland

Als het van de jeugdauteurs zou hangen, zouden wij nu allemaal voorbeeldige burgers moeten zijn. Zij doen immers hun uiterste best om in hun boeken te tonen hoe het moet. De laatste jaren hoeft het echter niet zo voorbeeldig meer, er mag ook al eens gelachen worden. Dat betekent dan weer niet dat de jeugdliteratuur zich niet meer ernstig neemt. Dinsdag aanstaande bezinnen auteurs en kritici zich onder de titel 'Peuteren in je neus: foel!' over moralisering en ideologisering in jeugdboeken. Omdat Leuven de enige universiteit is in Vlaanderen en Nederland waar je jeugdliteratuur kan bestuderen, sprak Veto met Rita Ghesquiere, die dit vak aan de KU Leuven doceert.

Veto: *Studies over de ontwikkeling van jeugdliteratuur zoals die van Dasberg bewijzen dat de houding tegenover het kind parallel loopt met de evolutie in de maatschappij. Waar is de moralisering begonnen?*

Ghesquiere: «In de Romantiek werd het kind gezien als een onschuldig, lief wezen dat moest beschermd worden. De visie 'vom Kinde aus' komt daaruit voort, met lieflijke teksten en veel zorg voor het kind. Dat bracht natuurlijk moralisering met zich mee. Ik denk echter dat moraliseren inherent is aan

het genre, omdat men altijd schrijft vanuit een zekere superioriteit. Zelfs als de volwassene probeert als een gelijke te spreken, is er toch steeds een groter horizon van ervaringen. Toch hoeft dat natuurlijk niet te resulteren in betweterij. De volwassene moet proberen het kind in zichzelf naar boven te halen.»

Veto: *Recente jeugdboeken lijken minder te willen moraliseren, of het wordt tenminste expliciet gedaan.*

Ghesquiere: «Het moraliseren van de altwedde verteller is inderdaad voorbij. Misschien heeft dat te maken met het verdwijnen van jeugdboeken die handelen over de atoomdreiging, waarin men de kinderen absoluut wou waarschuwen het voorbeeld van hun ouders niet te volgen. Tegenwoordig is de moralisering eerder onderhuids aanwezig, vaak met veel humor. Dat is trouwens een trend die al een hele tijd bestaat. Denk bijvoorbeeld maar aan Annie M.G. Schmidt die de fatsoensnormen in 'Floodertje' gewoon weglacht. Dat vind je ook terug bij Gie Laenen, die in zijn recente boekje 'Goed gek!' de normen gewoon omkeert. Kinderen met flaporen worden normaal gezien uitgelachen, maar hier is de jongen met de grootste flaporen kampioen.»

Smeur

Door het personeel vertelstandpunt, dat geleidelijk aan ook in de jeugdliteratuur is doorgedrongen, is het voor kinderen moeilijker om bepaalde vooroordelen te detecteren. Je kan je natuurlijk afvragen wat het beste is voor kinderen: of men hen alles voorzegt, of dat ze de dingen zelf moeten reconstrueren. Het probleem is dat de volwassenen

schrijver ook vaak pas achteraf ziet wat de vooroordelen van de tijd waren. Zo merk je pas later seksistische of racistische tendensen in kinderboeken, en houd je het niet voor mogelijk dat er jeugdboeken geschreven worden met een eksklusief mannelijk wereldbeeld.»

Veto: *Vaak lijkt het er op dat de problematiek in jeugdboeken expliciet aan bod wordt gebracht, uit schrik dat de lezer het anders niet zal snappen.*

Ghesquiere: «Oordelen over het intellectueel peil van het kind is wel vrij moeilijk. Het maakt een soort ontwikkeling door die hoofdzakelijk met decratie te maken heeft, zoals Piaget dat noemt. Die decratie zorgt ervoor dat het kind in staat is verder te kijken dan zijn onmiddellijke omgeving en daardoor historische romans kan lezen, omdat het kan reconstrueren, vergelijkingen maken tussen vroeger en nu, of hypoteses opbouwen over de toekomst van de samenleving.»

«Sommige genres worden te vroeg opgedrongen aan kinderen, wanneer ze eigenlijk nog maar aan avontuur toe zijn. Vaak kunnen ze dan de tijdsstructuur niet vatten, of zien ze de verbanden niet tussen de personages. Vaak ervaren wij ook bepaalde dingen als storend, die bij jonge lezers niet noodzakelijk storend hoeven te zijn.»

Veto: *Lezen jongens en meisjes anders?*

Ghesquiere: «Beide vinden spanning heel belangrijk, maar het betekent voor jongens iets anders dan voor meisjes. Bij jongens gaat het eerder om geweld, terwijl meisjes houden van spannende verliesdromen of andere intriges. Voor beide is amusement en herkenning van gevoelens belangrijk. Het boek funktioneert daarom ook beter in hun leefwereld dan bijvoorbeeld televisie. Een boek is als het ware geprogrammeerd, het is onmiddellijk aangepast aan de gevoelens van dat ogenblik. Jeugdliteratuur kan ook verder gaan. Ik zie het ook als een introductie in de taal en de cultuur. Literatuur biedt de mogelijkheid om te leren nuanceren en met andere mensen, die er in werkelijkheid niet zijn, om te

gaan. Daarom is het ook belangrijk dat zowel jongens als meisjes niet vastgekleefd blijven in één genre.»

Veto: *De adolescentengroep komt wel weinig aan bod bij de jeugdauteurs.*

Ghesquiere: «Vroeger las iedereen vanaf ongeveer veertien jaar boeken voor volwassenen. Nu verschuift de grens heel sterk: er zijn jongeren die hun hele middelbare schooltijd lang jeugdboeken lezen. In feite is dat verkeerd. Tijdens de middelbare school moet immers de omslag gebeuren en de introductie van volwassenenliteratuur. Het lijkt me immers niet zo evident om van pakweg de Zweedse jeugdboeken zoals die bij Lemniscaat werden uitgegeven, tot de postmoderne literatuur te komen. Ik heb de indruk dat men dan eerder naar, Konaal zal grijpen. Veel mensen blijven trouwens op dat veredelde nivo van kinderliteratuur zitten.»

«Anderzijds heb je natuurlijk romans die geen voorleerpubliek hebben. Voor de meeste dieren- en historische romans hoeft je volgens mij geen onderscheid in leeftijd te maken. Jeugdliteratuur heeft trouwens bij het volwassen publiek een beetje de plaats ingenomen van wat de volksromans vroeger deden: gemakkelijke leesplezier.»

Boekentoren

Veto: *Bij het begin van de jaren tachtig leek de moralisering plaats te maken voor de zogenaamde probleemboeken.*

Ghesquiere: «Deze tendens is eind van de jaren zestig gestart in Zweden en zo via Engeland naar ons gekomen. Het probleemboek was internationaal belangrijk in de jaren zeventig, maar bij ons drong het pas door in het begin van de jaren tachtig. Een belangrijk boek is 'Boodschap van de onzichtbare' van Cyriel Verleyen, waar allerlei problemen op elkaar worden gestapeld. Mede omdat dit in het buitenland zo positief beoordeeld werd, zag men er een nieuwe start in van de Vlaamse jeugdliteratuur. Dingen die vroeger taboe waren, worden nu dominant. Halfweg de jaren tachtig werd wel een verzadigingspunt bereikt, en meteen kregen we ook een heropleving van de fantasie. Toch vind ik dat we moeten blijven oog hebben voor de alledaagse problemen. Schrijvers leven immers niet in kabouterland.»

Paul Demets

E K O N O M I K A
t w a a l f d e l u s t r u m
G A L A B A L
Zaterdag 24 februari
Kasteel van Arenberg

MET: PRECIOUS LIMITS, PRIME TIME, WALLY ROCKING, INTERFAK BIG BAND, JAZZ IT, PIERRE LE GUEN AVONDKLEDIJ DEUREN: 22.00 UUR gratis busdienst vanaf 21.30 u aan Erasmus PRIJZEN: 350-400-450 ten voordele van Katrinahome te Mortsel

advertentie

François Houtart over Nicaragua

"De verkiezingen zijn een goede zaak voor het FSLN"

Op zondag 25 februari zullen in Nicaragua vrije verkiezingen plaatsvinden. Daarbij zal moeten blijken in hoeverre het Sandinistische FSNL de verdere steun van de bevolking krijgt, nu de oppositie zich verenigd heeft in het oppositiefrent UNO. Het Nicaragua-komitee organiseert hieromtrent een debat. Een van de panelleden is professor François Houtart. Hij doceert sociologie aan de UCL en verblijft een drietal maand per jaar in dit Centraal-Amerikaanse land, waar hij telkens verschillende onderzoeken leidt. Ook nu is nog niet zo lang terug in België.

Veto: *Het oppositiefrent UNO kwam enkele maanden geleden vrij sterk uit de opiniepeilingen. Vormt de UNO een reële bedreiging voor het FSNL?*

Houtart: «UNO was oorspronkelijk een vereniging van 14 politieke organisaties van de oppositie. Onlangs is daar een partij uitgevallen: de kristen democraten zijn terug naar de plaatselijke kristelijke partij gegaan. De UNO had nooit een echt hoog percentage - maximum 18 procent - en de laatste tijd is dat nog verminderd. Het Front (FSLN) daarentegen, kreeg iedere maand meer aanhangers. Dat zijn natuurlijk slechts de formele cijfers. Men moet echter ook rekening houden met een groot percentage 'onbeslist'. Dat is zelfs tot de opiniepeiling van januari jongstleden een grote groep gebleven.»

«In Nicaragua hebben wij onlangs een onderzoek gedaan met de bedoeling te weten te komen wie deze twijfelaars zijn. Gewone opiniepeilingen stellen alleen vragen om te ontdekken hoeveel mensen op een bepaalde partij zullen stemmen. Wij hebben echter een andere methode gebruikt, waardoor het mogelijk werd, door bijkomende vragen, de logica na te gaan, na te gaan hoe mensen denken. Zo kan je ongeveer voorspellen wie Sandinistisch of wie oppositie zal stemmen. Op die manier vind je ook welk type van structuurlogika de zogenaamde twijfelaars hebben. We ontdekten dat het grootste deel van hen in feite mensen zijn die voor de oppositie zullen stemmen, maar het niet willen zeggen. Een deel de twijfelaars volgt structureel de logica van het Frente. Dit zijn vooral inwoners van het noordelijke gedeelte van het land, de zone waar de kontra's actief zijn. Deze mensen zullen zeker voor het Front stemmen, maar durven er niet openlijk voor uitkomen.»

«Een ander probleem met de opiniepeilingen is dat ze niet altijd op een ernstige, wetenschappelijke manier worden georganiseerd. Een van de betrouwbare opiniepeilingen is die van de Amerikanen Greenberg en Leake. Zij kwamen in januari tot de volgende resultaten: 51 procent voor het Front, 27 voor de UNO en 8 voor de andere oppositiepartijen. Ik denk dat dit vrij realistisch is. Vele andere peilingen komen tot gelijkaardige resultaten. Een aantal organisaties die gewerkt hebben voor de UNO komen tot diametraal tegengestelde resultaten: zij voorspellen een overwinning voor het oppositiefrent, wat totaal uit de lucht gegrepen is.»

Veto: *Violeta Chamorro, de leidster van het oppositiefrent UNO, lijkt nachts tamelijk populair.*

Houtart: «Violeta is geen populaire figuur. De steun van Bush heeft daar geen verbetering in gebracht, integendeel, het heeft zeker niet in haar voordeel gespeeld in de ogen van de meerderheid van de bevolking. Dat geldt ook voor haar houding in de Panama-kwestie. Er zijn er wel die akkoord zijn met de invasie van de Amerikanen, maar dat is zeker geen meerderheid.»

Veto: *Komt de UNO, als samenraapsel van diverse strekkingen in de oppositie, wel naar buiten met een gemeenschappelijk programma?*

Houtart: «Ik heb hun programma geanalyseerd, van zodra het bekendgemaakt werd. Het is een zeer typisch neo-liberaal programma, zowel op economisch als op sociaal vlak. Wel zijn er

een paar eerder populistische voorstellen in opgenomen, maar fundamenteel blijft het neo-liberaal.»

«Zowel het Front als de UNO rekruteren hun kiezers uit alle verschillende lagen van de bevolking. UNO is natuurlijk meer een partij van de bourgeoisie, terwijl het Front meer sympathie krijgt in de lagere klassen. Maar de lijn is niet zo duidelijk te trekken: heel wat burokraten, intellectuelen, rijken zijn toch voorstander van het FSNL. De UNO heeft anderzijds ook veel steun in armere bevolkingsgroepen, bijvoorbeeld in de

Veto: *Ortega heeft onlangs nog de buitenlandse pers gehaald in de Panama-kwestie, toen de Amerikanen de Nicaraguaanse ambassade binnenvielen. In welke mate beïnvloedt Ortega's reactie op zo'n aangelegenheid zijn imago en zijn populariteit in het binnenland?*

Houtart: «Dat is absoluut positief onthaald bij de bevolking. Het is echter maar één van de elementen die bijgedragen hebben tot de populariteit van Ortega. Vooral zijn verkiezingscampagne is belangrijk geweest. Zijn manier van spreken, zijn aanwezigheid, zijn manier van omgaan met problemen maken zijn persoonlijke populariteit groot. Bovendien is zijn imago praktisch volledig gelieerd met dat van het FSNL. Dit wil zeggen dat 90 procent van de mensen die voor Ortega zullen stemmen, bij de parlementaireverkiezingen ook op het Front zullen stemmen. Die identificatie is zeker niet zo sterk voor de UNO en Violeta Chamorro.»

VERKIEZINGEN IN NICARAGUA: BUITENLANDSE WAARNEMERS MASSAAL AANWEZIG

streken waar nog veel veelelt is. Daar is op sociaal-economisch vlak nog een feodale structuur. De boeren volgen er de landeigenaars in hun stemgedrag. Dan zijn er nog een aantal mensen die om diverse redenen anti-Sandinist zijn, door de militaire dienst bijvoorbeeld, of de houding van bepaalde militante Sandinisten. Die zullen stemmen voor de UNO, ook al gaat dat in tegen de belangen van hun eigen klasse.»

Veto: *Ortega heeft enkele maanden terug zelf het voorstel gedaan waarnemers bij de verkiezingen toe te laten. Een tijd geleden heeft hij dan weer een aantal Amerikaanse waarnemers geweigerd. Dat laatste is toch niet zo positief voor het internationaal imago van de Sandinisten verkiezingen. Bovendien is de kans groot dat de Amerikanen dit zullen aangrijpen om de verkiezingen ongeldig te verklaren.*

Houtart: «Er zijn een 1500-tal waarnemers uitgenodigd. Dat is een formidabel aantal. Onlangs heeft Bush gevraagd om een aantal Amerikaanse parlementairen toe te laten als waarnemer. Dát heeft Ortega pertinent geweigerd: het Amerikaanse parlement financiert immers zowel de kontra's als de oppositie. Maar de Amerikaanse parlementairen zullen in ieder geval aanwezig zijn bij de verkiezingen: zij maken deel uit van verschillende organisaties die wel als waarnemer zijn toegelaten, zoals de Interparlementaire Unie. Ortega weigert enkel een officiële representatie van het Amerikaanse kongres. De Amerikanen zullen waarschijnlijk veel argumenten zoeken om de verkiezingsuitslagen te kunnen ontweiden, maar de kredibiliteit van het argument dat Amerikaanse parlementairen geweigerd zijn, is toch wel zéér klein.»

Veto: *Reageert de bevolking ook op die manier als Ortega 'toevoegingen' doet naar het internationale forum toe, bijvoorbeeld door amnestie te verlenen aan de kontra's? Hoe krijgt Ortega dat uitgelegd?*

Houtart: «Het gezag van Ortega is zodanig groot dat de bevolking dat van hem kan aanvaarden. Zaken zoals amnestie, vrijlating van de 39 guardia's zijn niet gemakkelijk. Dat ligt enorm gevoelig bij de bevolking, maar door het feit dat het Ortega is die dat zegt, wordt het aanvaard. Zijn morele autoriteit is ongetoefend.»

«Bovendien is hij dagelijks aanwezig op televisie en radio en in de pers. De oppositiekraan *La Prensa* probeert natuurlijk steeds opnieuw Ortega in diskrediet te brengen, maar voor het overige is de communicatie zeer goed. Daarenboven is hij overal geweest, elke dag is hij op drie of vier verschillende plaatsen, vergaderingen in dorpen en kleine steden.»

Veto: *Hebben de Nicaraguanen nog steeds hun revolutionair bewustzijn of is dat sliiaan aan het afbrokkelen?*

Houtart: «Dat is verminderd, zeer sterk verminderd zelfs door de economische toestand. Als mensen zich zorgen moeten maken over wat ze de volgende dag zullen eten, zijn ze niet met de revolutie bezig. Maar de verkiezingen hebben die revolutionaire geest toch terug tot leven geroepen. De mensen volgen de verkiezingen echt op de voet. Ze voelen dat er vanalles te gebeuren staat, dat de andere partijen geen alternatief hebben zodat ze toch voor het front zullen stemmen, zelfs als ze niet helemaal tevreden zijn met de economische toestand of met de leiding van de partij.»

«De verkiezingen zijn een zeer goede zaak geweest voor het front zelf. Het front is terug naar de massa moeten gaan, heeft aan zelfkritiek moeten doen, heeft een nieuwe oriëntatie moeten geven aan de militanten.»

Veto: *In het verleden heeft de top van de kerk in Nicaragua steeds een oppositiefrent op zich genomen. Houdt de kerk zich in deze verkiezingsperiode afzijdig, of kiest ook zij een duidelijk standpunt?*

Houtart: «De positie van de kerkleiding is zeer ambigu. De bisschoppen hebben een kollektieve brief geschreven aan de mensen om te vragen zich in te schrijven en te stemmen. Dat is natuurlijk zeer positief. Kardinaal Obando Y Bravo heeft ook nooit gezegd voor wie de mensen moeten stemmen, wel voor wie ze absoluut niet moeten stemmen. Ik was bijvoorbeeld aanwezig in de publieke mis begin januari, en heel zijn homilie ging over de verkiezingen. Hij haalde 11 punten aan voor de oriëntatie van de kristenen in hun stemgedrag. Hoewel hij geen naam noemde, verston iedereen heel duidelijk wat hij bedoelde: stem voor wie u maar wil, behalve voor het Front.»

Foto

Houtart: «Wanneer de franse kardinaal, het hoofd van Rechtaardigheid en Vrede, op bezoek kwam in Nicaragua, is hij ontvangen door de kardinaal. Die nodigde hem uit een vergadering bij te

Tikkantoor Devano
016/23.98.70

Tekstverwerking
Laserprinting ★ Lay-out
Dactylografie

Boeken, tijdschriften,
cursussen, thesissen,...

Professionele aanpak
Jarenlange ervaring

T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilselsesteenweg 54
3020 Herent

gua in het verleden kreeg, kwam van die landen. Zullen zij die steun verderzetten of niet? Hoe zal Bush reageren? Zelfs als ze erkennen dat de sandinisten de verkiezingen gewonnen hebben - wat lang niet zeker is - zullen zij het leven van de sandinisten niet gemakkelijker maken. Het zou kunnen dat in het Amerikaans kongres stemmen zullen opgaan die Nicaragua verderiden, maar we moeten absoluut niets verwachten van de Bush-administratie.»

Huwelijk

Houtart: «In Nicaragua is er anderszijds de formele democratie, die meer ruimte geeft aan de oppositie, en meer bepaald aan de vroegere dominante klasse, om terug een zekere macht uit te oefenen in de economie en in de civiele maatschappij. De strijd zal dus zeker niet gemakkelijker zijn: als het FSNL bij de verkiezingen de meerderheid haalt, krijgen zij de mogelijkheid hun programma door te voeren, in het andere geval is er slechts één partij die in aanmerking komt voor een eventuele samenwerking. De kristen-democratie heeft namelijk wel campagne gevoerd tegen het Front maar eveneens tegen de UNO. Waarschijnlijk zal een dergelijke coalitie niet nodig zijn, maar het zou in ieder geval geen gemakkelijk huwelijk worden.»

«Bovendien moet het Front ook zijn houding en zijn wegen herdenken. Bijvoorbeeld zal er ongetwijfeld na de verkiezingen meer scheiding komen tussen partij en regering. Het leger is sandinistisch, televisie en politie zijn sandinistisch enz. Dat zal moeten veranderen. De regering zal ook in zijn politiek meer rekening moeten houden met de economische toestand en de noodzaak een belangrijker plaats te geven aan de private economie. Maar de houding van de partij moet de belangen van de lagere klassen blijven behartigen en misschien nog meer dan vroeger affirmeren. Een van de grote problemen is immers dat er na tien jaar revolutie nog zo grote sociale verschillen zijn, een deel van die mensen vraagt zich nu af waarom zij aan de revolutie hebben meegewerkt. Het probleem van de sandinisten is dus niet hoe ze minder radikaal moeten worden na de verkiezingen, maar hoe ze meer radikaal moeten worden. Anders zal het een partij van de middenklasse worden en niet meer een partij van het volk.»

Lies Houben
Tine Van Heesvelde

Debat 'verkiezingen in Nicaragua' met F. Houtart (UCL), F. Van den Bergh (De Standaard), U. Abuzana (FSLN), moderator X. Declercq (Oxfam), donderdag 22 februari in De Valk (Tiensestraat 41), inkom gratis. Organisatie: Nicaragua-koördinatie.

Historia

Historia organiseert deze week niet alleen mee aan de L&W filmweek. Deze activiteiten ontglipten onze ad valvas: op dinsdag om 20.00 u gaat er het achtste verdiep van L&W een Video-mania door. Woensdag gaan de geschiedkundigen volley spelen. I LB speelt tegen 1 KA, terwijl 2 K optreedt tegen 1 LA. Donderdag tenslotte, wordt er om 21.00 u, zoals steeds, gedanst in het Arenberginstituut.

Hongaarse studenten over hun land

Een brug tussen Oost en West

Hongarije bevindt zich momenteel in een overgangssituatie. De politieke evolutie naar een meerpartijensysteem ging er gepaard met een deregulering van de prijzen. De sociale onrust die daarop volgde bracht het land in de onzekere toestand die vandaag de dag zo typerend is voor de meeste Oost-Europese landen. Er is hoop op een open, democratische samenleving, maar die wordt onderdrukt door de stijgende inflatie. Hoewel de meeste Hongaren een terugkeer naar vroeger zeker afkeuren, zijn de nieuwe ontwikkelingen ook niet erg populair. Het meerpartijensysteem wordt doorgedrukt met keiharde economische maatregelen. Vele Hongaren hopen dan ook op een tussenweg tussen kommunisme en kapitalisme. Veto sprak over over de spanning tussen traditie en vernieuwing met acht Hongaarse studenten.

Veto: *Momenteel voert het politieke Hongarije een heftig debat over haar toekomst, in de eerste plaats over de te kiezen staatsvorm. Welke weg zou het land volgens jullie moeten inslaan?*

Mathias Balázs: *(student Duits-Geschiedenis)* «Volgens mij is er maar een weg mogelijk, de klassiek Europese. Vandaag de dag bestaan er nochtans twee denkrichtingen. De ene groep denkt dat er een typisch 'Hongaars' weg mogelijk is. Volgens de andere bestaat er geen typisch 'Hongaars' democratie, omdat democratie helemaal geen 'attribuut' heeft. Democratie is democratie. De democratie. En die moeten we opbouwen.»

«Ik heb nogal wat vrienden in Duitsland waarmee ik regelmatig hevige discussies heb. Ze lijken me erg teleurgesteld door hun democratie. Ze hebben bijvoorbeeld angst voor Amerikaanse invloeden, zowel op materieel als op cultureel terrein. Ze kunnen dan ook maar met moeite ons verlangen naar een 'burgerlijke democratie' begrijpen. Maar voor ons is en blijft hier en nu de democratie belangrijk.»

Agnes Nemes: *(studente Frans-Russisch)* «Ik sta honderd procent achter een neutraal Hongarije. Ik heb in de USSR en de VS het dagelijkse leven van de mensen meegemaakt. De twee systemen hebben allebei hun goede en hun slechte kanten. We moeten de goede kanten proberen te vinden, en de twee systemen verzoenen, bijvoorbeeld zoals in Zweden, dat ook een neutraal land is. Het opvoedings- en het sociale systeem van de Scandinaviërs trek me erg aan. Ik zou mij een gelijkaardig systeem in Hongarije kunnen voorstellen.»

Gabor Czoch: *(student Frans-Geschie-*

den) «Eén ding staat vast: alle partijen in de oppositie willen een democratisch systeem, met vrije verkiezingen, een parlement, en een regering die verplicht is zich te verantwoorden tegenover het parlement. Persoonlijk denk ik dat we ons democratisch systeem naar Westers model moeten uitbouwen. Natuurlijk is het politieke landschap in Europa erg gevarieerd. De politieke systemen passen zich onvermijdelijk aan de culturele en historische tradities van hun land aan. Ook in Hongarije bestaan die tradities, die het toekomstige politieke systeem zal moeten vertalen. Maar dat systeem kan en mag nooit honderd procent nieuw zijn. Uiteindelijk moet het jullie Westers model als voorbeeld nemen.»

Akos Páfor: *(Ingenieursstudent)* «Ik weet niet welk model nu moet worden ingevoerd. Ik kan alleen maar hopen dat het kommunistisch systeem heeft afgedaan. Het liefst zie ik een meerpartijensysteem, waarin de partijen verplicht zijn akkoorden te sluiten en compromissen te bereiken. Zo'n systeem moet volgens mij wel typisch Hongaars blijven. Maar we zullen natuurlijk ook naar andere landen kijken. Zweden bijvoorbeeld.»

Veto: *Studenten uit West- en Oost Europa komen steeds meer met elkaar in contact. De wederzijdse misverstanden zijn nochtans nog altijd legio. Wat denken jullie over 'de andere kant'?*

Mathias: «Kultureel gezien zijn de verschillen volgens mij niet zo groot. Hier in Oost-Europa zijn we natuurlijk wel door andere culturen beïnvloed, door Turkije, door de Balkan, de Sovjet-Unie. Maar de subculturen zijn hier hetzelfde als bij jullie. Alleen worden ze bij ons erger onderdrukt. In Hongarije

gaan de subculturen nog echt ondergrond. Daarom tellen ze hier misschien minder aanhangers. Maar ze zijn even overtuigd van hun zaak als hun Westerse tegenhangers.»

Agnes Nemes: «Europa is voor jullie het Europa van de twaalf, wij verstaan onder Europa het geografische Europa. Dat strekt zich uit tot aan de Oeral, of in elk geval tot aan de Russische grens. Voor ons ligt de toekomst van Europa ook hier, in het Oosten. Ik ben altijd erg teleurgesteld als ik merk dat jullie alleen maar van West-Europa op de hoogte zijn. Jullie kennis van andere Europese landen en hun geschiedenis lijkt me meestal nogal klein.»

Tum tum tum

Gabor Czoch: «De verschillen liggen misschien vooral in de levensomstandigheden. De overgrote meerderheid van de Hongaarse studenten leeft bij zijn ouders in. Jullie leven veel onafhankelijker en vrijer. Wij moeten ons voortdurend aan onze familie aanpassen. Ik denk wel dat we nu langzaam uit het stramen raken dat we tijdens de diktatuur zeer lang hebben meegemaakt. Tijdens die periode hebben we meestal nagedacht over problemen die volgens mij niet typisch Westers kunnen genoemd worden. Politieke problemen. Dat is nog altijd het geval. Wij spreken veel meer over politiek dan jullie.»

Hongarije vroeger.

«Er is ook een verschil in het idee van 'gekultiveerd' zijn. In Oost-Europa houdt dat in dat je je klassieken moet kennen, Goethe, Schiller, Molière, Balzac, Dante. Bij jullie is het veel belangrijker om 'op de hoogte' te zijn. Je moet de nieuwste bestseller gelezen hebben, de namen van de nieuwe films en hun regisseurs kennen. Het is bij jullie misschien erger nooit de naam van het nieuwste boek of de nieuwste film te kennen dan bijvoorbeeld nooit *Faust* te hebben gelezen. Onder andere daarom denk ik dat een ontmoeting tussen jongeren van Oost en West erg interessant en nuttig kan zijn, voor de twee kanten.»

Veto: *In het verleden werd Hongarije dikwijls de 'brug tussen de twee Europa's' genoemd. Zal Hongarije volgens jullie als brug blijven verderbestaan?*

Mathias: «Volgens mij kan dat bijna niet anders. Hongarije heeft het Westen overigens heel wat te bieden, vooral op het vlak van ideeën en cultuur. Hoewel pessimisme en scepticisme momenteel schijnen te overheersen, merk je hier tegelijkertijd een vreemde 'schwung'. En die kan het Westen best gebruiken. Ik heb de indruk dat jullie in de val van het 'konsumisme' getrapt zijn.»

Agnes Nemes: «Ik vind dat een neutraal Hongarije haar rol als Oost-West brug moet proberen te behouden. Persoonlijk denk ik dat het Westen wat 'veroorst' moet worden, en het Oosten wat verwesterd. Financieel en economisch zullen we verplicht zijn de successen van het Westen na te bootsen. Maar wat de moraal en het persoonlijke leven betreft, denk ik dat het Westen nog wat van ons kan leren. Ik heb het nu over vriendschap, niet over solidariteit of over politiek. Ik heb de indruk dat er geen echte romantiek meer bestaat bij jullie. Alles lijkt gericht op het financiële. Alles draait om winstbejag. Jullie lijken vriendschap en liefde wel vergeten te zijn. Bij ons bestaat dat gelukkig nog. Als je hier verliefd bent, dan trek je je van geld niets aan. In het Westen ligt dat anders. Als je naar Westerse films kijkt, zie je alleen maar geweld, bijna nooit

Veto: *De Hongaren lijken dikwijls pessimistisch over hun toekomst. Jullie maken je veel zorgen over de economische perspectieven.*

Gabor Kiss: *(student economie)* «Ik ben persoonlijk tamelijk pessimistisch over de economische ontwikkelingen. Binnenkort worden de prijzen gedereguleerd. Zoiets veroorzaakt natuurlijk sociale spanningen. Nu al leeft dertig à veertig procent van de bevolking onder het bestaansminimum. Ook studenten zullen meer en meer met materiële moeilijkheden moeten afrekenen. Binnenkort kunnen we ons waarschijnlijk zelfs geen fundamentele voeding meer veroorloven.»

«Het kernprobleem zit in het feit dat de staat de evolutie niet meer onder controle heeft. Men heeft veel te lang betaald voor allerlei verlieslatende bedrijven. Dat geld had men beter gebruikt om de sociale zekerheid om te vormen. De inflatie bedraagt officieel vijftien à zeventien procent. In realiteit gaat ze zelfs boven de vijftig procent. Toch steunt de staat maar een paar pensioenregelingen en sociale fondsen. Die hulp is veel te mager. Ze helpt onmogelijk de gevolgen van de inflatie op te vangen. Volgens mij kan de staat er niet onderuit om een paar zwaar verlieslatende bedrijven te likwidieren. Het geld dat daardoor vrijkomt kan dan gebruikt worden om de armsten te helpen. Een volledige deregulatie is onmogelijk. Dan

Hongarije nu.

echte gevoelens.»

Gabor Czoch: «Onze geografische ligging in Europa bestemt ons voor om een 'brug-rol' te vervullen. En dat niet alleen op het officiële niveau. Ook studenten kunnen daaraan meewerken. Aan onze fakulteit Letteren en Wijsbegeerte hebben we bijvoorbeeld een internationale vereniging voor studenten Geschiedenis opgericht. In de herfst van vorig jaar hebben we ons eerste kolloquium gehouden. Er waren daar niet alleen West-Europese, maar ook Russische, Poolse en Tsjechische studenten. De Russische studenten kunnen normaal gezien onmogelijk naar het Westen gaan. Boedapest ligt voor hen daarentegen minder problematisch. Dat is de reden waarom Hongarije, vooral in zo'n gevallen, een brug kan zijn tussen Oost en West. Hier kan iedereen vrij praten.»

Paradijs

Agnes Lugosi: *(studente economie)* «Dit jaar was Laurent Fabius op bezoek in Hongarije. Hij hield hier een toespraak aan de Karl Marx-universiteit, waar wij studeren. Een student vroeg hem of Hongarije zich eventueel bij de EG zou kunnen aansluiten. Fabius antwoordde dat zo iets er helemaal niet inzakt. Dat is nochtans wat wij juist zouden willen. Maar in de volgende tien jaar lijkt het zo goed als onmogelijk. De Westerse landen willen ons niet, de twaalf hebben hun eigen problemen.»

Peter Lugosi: *(student economie)* «Wat we zouden willen, is dat de grenzen tussen Hongarije en het Westen worden opengesteld, en dat het verschil tussen Oost en West verdwijnt. Ik zie niet in hoe Hongarije haar rol als brug kan behouden als het kommunistisch systeem verdwijnt.»

Andrea Páfor: *(ingenieursstudent)* «Vroeger was Hongarije de enige brug tussen de twee Europa's. Maar op het ogenblik stuiken alle socialistische landen in elkaar. De toestand verandert voortdurend, en snel. Ook andere landen zullen bruggen tussen Oost- en West Europa spannen. Denk maar aan de DDR.»

werken de wetten van de vrije economie, en verhongert een derde van de bevolking.»

Gabor Czoch: «Het is triest dat de politieke veranderingen zonder de verslechtering van de economische toestand nooit hadden kunnen plaatsvinden. De regering werd gewoonweg gedwongen er iets aan te doen. Vooral onder druk van het ongenoegen van de bevolking. De economische situatie werd onhoudbaar, de roep naar de vrijheid groter. Vandaag de dag is de economische toestand rampzalig. Maar we zullen wel uit de crisis geraken. We zijn dan waarschijnlijk wel verplicht om enkele sectoren te privatiseren, en het vrije initiatief te laten meespelen. Natuurlijk moeten we ook de regering beter kunnen controleren. Anders worden er rampzalige beslissingen genomen, zonder dat we iemand ter verantwoording kunnen roepen. Neem maar het voorbeeld van de Donau-stuwdam: die kostte ons miljarden, zonder dat ze ons praktisch nut opleverde. Zo'n dingen moeten we proberen te vermijden. Persoonlijk voel ik mij erg ongeduldig. We moeten snel veranderen. Anders geraken we in een Poolse situatie verzeild.»

Sever Bruninx

OOSTBLOKWEEK - *Ekonomika organiseert deze week een aantal activiteiten in het kader van een oostblokweek. Volgende week kan je in Veto een interview lezen met de Tsjech Jan Gronsky en de Rus Oleg Samorodini, deelnemers aan het Perestrojka-debat op maandag, dat handelt over economische en kulturele samenwerking in de praktijk. Op woensdag wordt in de Aula Maxima een concert gegeven door het symfonisch jeugdorkest van Vlaanderen. Solist van de avond is Pierre-Alain Volondati, de man op de foto, die in 1983 bekendheid verwierf als winnaar van de Koninkin Elisabethwedstrijd. Donderdag komt Kirio Gradov, een Litouws schrijver in ballingschap, in auditorium Gaston Eyskens praten over de recente omwentelingen in Litouwen.*

veto
zoekt mede-
werkers die te
lomp zijn om
te helpen
donderer
lekker assorti met de rest
**Wij leren het
je wel.**

België en de schuldenlast van de Derde Wereld

Een gedeelde verantwoordelijkheid

Eind 1988 bedroeg de totale schuldenlast van de Derde Wereld 1350 miljard frank. De 'schuldenaars' zijn vooral Latijns-Amerikaanse en Aziatische landen. Op het eerste zicht is Afrika er beter aan toe: de landen ten zuiden van de Sahara hebben bij elkaar maar een schuld van rond de 138 miljard, een goede tien procent van het totaal. Toch heeft Afrika het veel moeilijker. De schuldenlast komt daar zowat overeen met het BNP; dat betekent dat de Afrikaanse landen niet kunnen sparen. Veto sprak daarover met professor Lode Berlage, één van de sprekers op het debat dat Student Aid over de schuldenlast organiseerde.

Geleidelijk zagen ook de schuldeisers in dat ze nooit volledig zouden uitbetaald worden. Aanvankelijk onderhandelden ze telkens met één land over schuldverlichting. Maar dat bleef allemaal nogal beperkt. Op de economische top van Toronto in juni 1988 werd het probleem grootschaliger aangepakt. Alle westerse landen zouden een inspanning doen.

Berlage: «Ze konden kiezen uit drie opties. De eerste optie houdt een kwijtschelding in van één derde van de hoofdsom en een herschikking van de overblijvende twee derden. De tweede optie – de minst radicale – houdt enkel een herschikking in, een uitstel van betaling dus. Eigenlijk kun je hier niet spreken van een *schuldverlichting*. Het enig gunstige aan deze optie zit hem in de verlenging van de termijnen. De derde optie houdt een verlaging in van de intrestvoet met 3,5%. Zoals gezegd, de schuldeisers konden kiezen welke formule ze zouden gebruiken. Bovendien

konden ze dan nog eens tegenover elk van hun schuldenaars een ander standpunt bepalen.»

«België heeft, samen met de Verenigde Staten en Spanje, voor de tweede optie gekozen. Waarom is niet helemaal duidelijk. Maar ik denk dat er wel een paar factoren zijn die dat kunnen verklaren. Je moet weten dat België 'zachte' leningen toestaat aan Derde Wereld-landen. Bijvoorbeeld leningen die over dertig jaar lopen, en waarbij de eerste tien jaar geen interesten moeten betaald worden. Een andere factor is ongetwijfeld de situatie van de Delcrededienst. Die koopt schulden op van private schuldeisers, en wordt dan natuurlijk zelf schuldeiser. Om te kunnen blijven werken, heeft de Delcrededienst middelen nodig en die moeten van de terugbetaalde leningen komen. Het is dus eerder een intern probleem.»

Maar dat is nu veranderd. Het konflikt tussen België en Zaïre, dat alles te maken had met de Belgische weigering om een gedeelte van de schuld kwijt te schelden, is nu bijgelegd. Nu is er dus een nieuw 'samenwerkingsakkoord' uit de bus gekomen, en daaruit blijkt dat Zaïre wel degelijk een en ander uit de wacht gesleept heeft. Niet alleen wordt één derde van de schuld kwijtscholden, ook worden de interesten voor de overige twee derdes gestort in een Bilateraal Ontwikkelings Fonds (BOF). Dat bedrag zal in lokale munt betaald worden en gebruikt worden voor projecten in Zaïre. Wel is het zo dat de BOF zal werken volgens het principe van 'gezamenlijk beheer'. Voor de goedkeuring van de projecten zijn de handtekeningen van beide partijen nodig.

Op de top van Toronto werd voor de schuldverlichting de voorwaarde gesteld dat de betrokken landen eerst met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) een akkoord zouden sluiten. Het IMF stelt een aantal radicale eisen, zoals devaluatie en vermindering van de overheidsuitgaven, die een destabiliserende invloed kunnen hebben. Waar de overheid haar subsidies op voedselprijzen moet ophouden, is het al herhaaldelijk tot 'IMF-opstanden' gekomen. De maatregelen die het IMF eist kunnen bovendien een destabiliserende invloed hebben op wankele democratiën. Berlage

Als je te maken hebt met een militaire dictatuur, ligt het voor de hand dat er eerder zal bespaard worden in subsidies op voedselprijzen dan in defensie-uitgaven.

gaat met deze stelling echter niet akkoord.

Berlage: «Het IMF onderhandelt met een regering. Het is inderdaad zo dat die haar tekort moet aanzuiveren, maar de manier waarop dat gebeurt blijft vrij. In theorie kan elk land dus kiezen tussen het verhogen van de eigen inkomsten en het verlagen van de uitgaven. Als voor de laatste oplossing gekozen wordt – meestal – is de overheid in kwestie nog vrij om te kiezen in welke uitgaven zal gesnoeid worden. Dié keuze wordt dan natuurlijk bepaald door de machtsverhoudingen die in dat land bestaan. Als je te maken hebt met een militaire dictatuur, bijvoorbeeld, ligt het voor de hand dat er eerder zal bespaard worden in subsidies op voedselprijzen dan in defensie-uitgaven.»

«Het probleem met het IMF is bovendien dat het op korte termijn werkt (maksimum vijf jaar). Dat brengt onvermijdelijk met zich mee dat de keuze om meer inkomsten te verwerven zo goed als uitgesloten wordt, omdat daarvoor een lange termijn-politiek gevoerd moet worden. Er wordt dus meestal geopteerd voor het verminderen van de uitgaven, en dat zorgt inderdaad wel eens voor spanningen. Maar ik heb de indruk dat het IMF beseft dat het in het verleden te ver is gegaan.»

Veto: *Het IMF moet vaak onderhandelen met dictaturen. Welke garanties krijgt het dat het geld niet verdwijnt op bankrekeningen van de kliek die aan de macht is?*

Berlage: «Ik zeg het al: het IMF onderhandelt met een regering, ze moet die dus erkennen. Nu zal elk regime dat zich wil vrijmaken, dat ook doen. Maar er zijn andere manieren om dat te doen dan IMF-geld achterover te slaan. Dat moet terugbetaald worden. Als dat niet gebeurt, staat het land voor onoplosbare problemen.»

Veto: *...en dan komt het regime ten val. Maar hoe moet het dan verder met die*

jonge, nog kwetsbare, democratieën? Zijn de schuldeisende landen dan niet medeplichtig aan de schuldenlast?

Berlage: «Ik denk dat je hier zeker kan spreken over gedeelde verantwoordelijkheid. Er zijn in het verleden heel wat leningen aangegaan voor projecten die van in het begin dubieus waren. Dat gebeurde bovendien vaak om leveranciers van bij ons tevreden te stellen. Maar anderzijds zijn er ook door de Derde Wereld-landen ernstige fouten gemaakt. In het begin van de jaren tachtig was er een periode van hoge grondstoffenprijzen. De landen die daarvan profiteerden, dachten dat dat zou blijven duren en sloten leningen af die ze nooit zouden kunnen terugbetalen. Er is dus zeker reden voor schulderschikking.»

Veto: *Een radicale oplossing voor het schuldenprobleem bestaat er volgens sommigen in de schulden volledig kwijt te schelden. Maar wat zouden de gevolgen, ook bij een meer gematigde schuldverlichting, zijn voor de schuldeisers?*

Berlage: «Ik denk niet dat een gedeeltelijke kwijtschelding voor de overheid of de financiële instellingen veel problemen zal stellen. Vanaf 1982 hebben zij al maatregelen genomen om de gevolgen van niet-betaling op te vangen. Als ze een gezond beleid hebben gevoerd, dan hebben ze ondertussen al de nodige reserves aangelegd. Op langere termijn kunnen de gevolgen wel eens ernstiger zijn. Hoe gaan de Derde Wereld-landen nog aan nieuwe leningen geraken? Dat is nu al bezig: de staten staan steeds minder leningen toe. Ook dreigt er een probleem voor de instellingen die private schulden opgenomen hebben, zoals de Delcrededienst. Zij gaan het met minder middelen moeten stellen.»

Maar de schuldenlast is slechts een symptoom van de wanverhouding tussen Noord en Zuid. Het echte probleem blijft de afhankelijkheid van de Derde Wereld aan de rijke landen. De grondstofprijzen, de voornaamste bron van inkomsten, zijn zeer onstabiel. Aan de

andere kant worden de producten van bij ons veel duurder, wat de afhankelijkheid nog verergert. Bovendien: hoe 'vrij' is de grondstoffenmarkt? Volgens Berlage worden de prijzen niet eenzijdig vastgelegd, en speelt principieel de wet van vraag en aanbod. De voorwaarden zijn natuurlijk anders voor elk land, maar als ze een verstandige politiek voeren, kunnen ze alleen maar beter worden van de wereldhandel.

Het val te betwijfelen of het inderdaad zo eenvoudig ligt als Berlage het voorstelt. Er is inderdaad concurrentie aan vraag- en aanbodzijde, maar die verloopt helemaal niet met gelijke wapens. Multinationals zijn nu eenmaal in staat hun prijzen op te leggen zonder zich veel aan te trekken van regeringen in Noord of Zuid. Hun macht beperken is daarom alleen al zeker wenselijk. Of het kan, is echter de vraag.

Luc Janssens

ZOEKERTJES

• Over te nemen: prima gasvuur, 3-pits, oven. Zelf komen halen: Wieringstraat 2 (Lae-of Hilde), of 23.10.07. Dringend wegens ontruiming huis!

• Het volgende zoekertje waren we de vorige week vergeten. Daarom dit... beter laat dan nooit.

• Vrijheid is het vermogen om je eigen dekadentie te voorzien en je er tegen te wapenen, maar moeilijk om alleen te dragen. Alleen red je de boomgaard niet.

• Latent Andersdenkende Relatief Innoverende Elite zoekt afkorting.

• Mac wordt hartelijk gefeliciteerd met zijn verjaardag vanwege zijn kot(s)genoten en Boyke.

• Typen van tessen en verslagen. 65 fr./blad. 28.58.04. 10-17.00 u.

• Op Mafia-Night een zwarte heren-hoed verloren. Verrassing voor wie hem terugbezorgt. O.L.V.-straat 9.

• Ik vond jouw doorknepen gijfers crijstelij bij het station. Ik nam het mee, en na 4 maanden ken ik de combinatie: 361. Mijn deeneming en de groeten. Walter, 22.36.55.

• Is Kassiopie beroepsvormde biologie? Echt bedankt Rara! Is Roeroer op 5 februari om 22.15 u. het einde vergeten?

• Labyrint: vrouwenkafé, Vissers 2 (zijaart Vismarkt) woensdag, donderdag en zondag vanaf 20.00 u. Vrijdag en zaterdag: lui vanaf 22.00 u. Woensdag 21 februari: pannekoekenfeest. Zaterdag 24 februari: Top 50-fuif.

• De beste zaal voor al uw fuiven tot 120 personen. Zeer goede voorwaarden. Centraal gelegen. Vissers 2 (boven Eagles). 20.76.41. of 25.55.67.

• Alle typwerk (Nederlands, Frans, Engels). Snel en verzorgd, voordelige prijzen. 20.41.51.

• Wie leent mij, tegen mooie vergoeding, volgende cursussen: L. Boone, *Sociologie van de informatie-media*, U. Claeys, *Sociologie van cultuur en vrije tijd*, vorig akad. jaar? Wim Ver Elst, 60.16.35.

• KLJ-studentenwerking Leuven organiseert een spetterende, denderende surprise afsluitavond voor alle KLJ(st)ers. Dit gaat door op de KLJ-centrale vanaf 21.30 u. op dinsdag 6 maart.

• Eeh boer, geef Patricia ne stoel en een koe om te melken!

• Wie heeft op maandag 5 februari bij de fakbarshopping van Student Aid mijn groene jas gevonden in een van de fakbars? Dat hij/zij dan tenminste mijn sleutels brengt naar Naamsestr. 40, kamer 423. Fred. Mercr.

• Luma, typen van tessen, verslagen en teksten. Vertalingen. Steenbos 25, 1641 Alsemberg. 02/380.12.80.

• Wie rijdt kostendelend mee van Leuven naar Brugge en omgekeerd? (vrijdag - zondag/maandag) 050/82.33.60.

• Allerliefste 40, ikke niet, want die draagt een grootte blaar. 36.

• Film & Week. Wat: boeken op de markt. Waar: cfr. agenda. Wie: julie. Wanneer: nu.

• Vragen omtrent bisexualiteit of homofobie? Elke maandag en donderdag onthaal 20-23 u. in het JAC, Amerikajn. 3, 22.85.82. 's Maandags onthaal door de Werkgroep Bisexualiteit Vlaanderen, op donderdag door de Roze Drempel, homo- en lesbienneorganisatie.

• Op de happing van Student Aid (8 februari) werd een fles ballongas gestolen. Gebruik en verplaatsing levensgevaarlijk. De eerlijke vinder wordt beloond met een lichtdoos in een sportvliegtuig. 20.73.81.

• Te koop: buffetpiano, stalen kader, zwart, gekruiste snare. Diestsestwg. 36, Kessel-Lo. 20.10.45.

• Te koop: motor, CB 400 twin, 40.000 km., prijs o.t.k. Diestsestwg. 36, Kessel-Lo. 20.10.45.

• Nog steeds kamer te huur: Naamsestraat 176. Keuken, douche, fietsberging. Vrij vanaf 1 maart, 5500 fr. Bellen bij Piet Mertens; indien afwezig, bericht achter laten.

• Wie brengt mij terug beseft van tijd bij? Dameshorloge met maantje verloren op Half Time TD. Dat de gelukkige vinder om zijn beloning kome op Vlamingenstr. 86. S.

• Vosse, ik heb een leuke verrassing voor jou. Je moet wel de moeite doen om naar mijn kot te komen. See you soon! Kit.

• Typen van tessen en alle verslagen. 23.54.76. (liefst na 17.00 u.).

• Geheel nieuwe dingen deelt gij ons mee. Maar ik zeg U: bouw niet op het zand der verleiding of draag een witte veer in Uw haar volgende week om 13.00 u. Stipt.

• Aan al wie reageerde op mijn zoekertje van vorige week: enorm bedankt, 't was overweldigend! Peter.

• Nog even een geheugenteunje. De deuren openen vrijdag 9 maart vanaf 21.00 u. 08.08. Kom wel langs achter bloemen en kransen.

• Kussen van en is mijn hobby. Maar Annemieke denkt dat kussen seks is, en Rozemieke denkt dat seks kussen is. En ze denken verdorie dat ik 'Mister C' ben. Jommeke.

• L.A.R.I.E. wil wel voor afkorting spelen voor de Latent Andersdenkende Relatief Innoverende Elite.

• Typen van tessen, verslagen en teksten op laserprinter. Vertalingen; inbinding. Kris Roselle, Naamsesteenweg 130, Heverlee. 20.70.77

• Te huur: kleine kamer (aparte badkamer) in supergezellig jongens-gemeenschapshuis. Prijs max. 4000 fr. F. Lintstr. 38.

Kafon

Veto
s Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 20
19 februari 1990

Ver. uitg. Walter Pauli,
s Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Johan Reyniers
Redaktiesekretaris: Walter Pauli
Redaktie:
Koen Hendrickx, Luc Janssens,
Erik Paredis, Jan Van der Linden,
Tine Van Heesvelde, Stef Wauters
Doka: Geert Borgers en
Marie-Christine Rondou
Tekeningen: Arnulph, Nix
Layout en vormgeving:
Donatienne Brassau,
Koen Hendrickx, Shwan Jaf,
Luc Janssens, Erik Paredis,
Walter Pauli, Johan Reyniers,
Jan Van der Linden, Tine Van
Heesvelde, Paul Vandepuit
Medewerkers:
Seger Bruninx, Bart Capéau, Lut
De Boel, Filip De Keukelere, Paul
Demets, Mohamed Hassan, Lies
Houben, Shwan Jaf, Hilde Lende,
Tie Roefs, Bart Van Herck, Claudia
Van de Velde, Els Van de Perre,
Stefan Vanoverbeke, Peter Versch
Eindredactie:
Koen Hendrickx en Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotapub Brussel
Oplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250,-; niet-studenten:
300,-; steun vanaf 600,-; over te
schrijven op rek. nr.
001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

"Afrika behoort aan de Afrikanen"

Naar aanleiding van de vrijlating van Mandela sprak Veto met Tshepo Maphala, één van die jonge Zuid-Afrikanen die tijdens de opstand in Soweto ('76) zijn land moest verlaten en nadien te horen kreeg dat hij bij een eventuele terugkeer de gevangenis in zou vliegen. De discussie gaat over het nieuwe Zuid-Afrika, maar dat blijkt voor de Zuid-Afrikanen helemaal anders te zijn dan het land waarover president De Klerk spreekt.

Tshepo: «Ik was blij dat Mandela eindelijk vrij was. Maar hij is nog steeds de gevangene van de racistische wetten van ons land. Alles waarvoor hij toen in de gevangenis is gevallen, blijft zoals het is. Omdat er echter niets veranderd is, begin ik me echter ernstige vragen te stellen over het waarom van zijn gevangenschap. De hele zwarte bevolking hoopt natuurlijk dat Mandela echte veranderingen kan brengen voor hen. Anderzijds wordt de rol die hij zal spelen bepaald door de partij waartoe hij behoort, het Afrikaans Nationaal Congres (ANC). Hij heeft zelf gezegd dat hij een 'gedisciplineerd en loyaal' lid blijft van het ANC. Tenslotte hangt de toekomst ook af van de reactie van de regering.»

Kapitalisme

Veto: *President De Klerk staat nu wel bekend als de kampioen van de mensenrechten in het Westen.*

Tshepo: «Ik denk niet, in tegenstelling tot wat Mandela gezegd heeft, dat De Klerk integer is. De Klerk geeft gewoon een antwoord op de objectieve situatie. Botha zei toen hij aan de macht kwam, dat de blanken als volk zich moeten aanpassen of ten onder gaan. De huidige toepassing van apartheid begint zelfs voor hen lastig te worden. Kijk maar naar de verklaringen van de industriële wereld. De belangrijke De Beers-groep heeft beweerd dat de apartheid het land van zijn arbeidskrachten beroofde. Daardoor moesten zij veel duurdere arbeidskrachten invoeren. De Klerk reageert in dezelfde zin.»

«Daarnaast hebben internationale sankties, vooral van Amerikaanse en internationale banken, hem onder druk gezet. De Klerk als held van de mensenrechten, dat houdt geen steek. Hij wil helemaal niet afzien van de macht van de blanken: hij wil alleen de toekomst van de blanken in het nieuwe Zuid-Afrika veilig stellen.»

«De nieuwe politiek van machtsdeling, die hij nu voorstelt, betekent geen fundamentele verandering. Zuid-Afrika moet dan opgedeeld worden in verschillende etnische groepen, die elk hun eigen autonomie hebben. Over de huidige verdeling van de rijkdom wordt niets gezegd. De blanken zullen dan aan de macht blijven met de hulp van sommige zwarten. Daarom leiden ze reeds een tijdlang een zwarte elite op. Op die manier wordt de bevrijdingsstrijd verraden.»

Veto: *Sinds enige jaren is er in het Westen over Zuid-Afrika en de apartheid een ernstig debat. Een aantal landen hebben de apartheid veroordeeld en enige sankties opgelegd. Was dat dan niet omdat ze tegen de apartheid zijn?*

Tshepo: «Apartheid bestaat niet zomaar. De laatste jaren hebben de Westerse regeringen als voorwaarde voor het opheffen van sankties de vrijlating van Mandela geëist. Zij hebben dus onze bevrijdingsstrijd gepersonaliseerd in Mandela. Zij hopen dat Mandela kan gemanipuleerd worden, en hun kant kiezen ten nadele van het zwarte volk.»

«Op die manier willen ze het essentiële reddend: de huidige uitbuiting van de zwarte bevolking die gebaseerd is op de prive-eigendom van de produktiemiddelen. Dat

kapitalistisch systeem, alle rijkdommen die ze uit Zuid-Afrika halen, zullen ze nooit zomaar opgeven. Door vandaag toe te geven willen ze hun belangen veilig stellen, en vermijden dat een bevrijd Zuid-Afrika een voorbeeld wordt voor heel Afrika.»

«Apartheid en kapitalisme zijn altijd met elkaar verbonden geweest. Als er nu veel gepraat wordt over hervormingen van de apartheid, dan is het omdat die apartheid niet meer aangepast is aan de huidige ontwikkelingen. Maar intussen wordt een nieuw onderdrukkingssysteem uitgewerkt, de zogenaamde machtsdeling. Dat is óók apartheid.»

Veto: *Mandela verklaarde dat in een nieuw Zuid-Afrika de belangrijkste sectoren generationaliseerd moeten worden.*

Tshepo: «Hij heeft daarmee niet meer gedaan dan het vrijheidscharter, het platform van het ANC, aan te halen. Het wordt tijd dat we er rekening mee houden dat de welvaart van het land gelijk verdeeld wordt onder heel de bevolking. De manier waarop moet door de mensen zelf bepaald worden. Nu al wordt door sommigen beweerd dat nationalisatie inefficiënt is. Ze verwijzen dan naar andere Afrikaanse landen en naar Oost-Europa. Maar dat is natuurlijk pure ideologie. Waarom wordt er, nu de blanken de macht nog hebben, niets gezegd over de reeds generationaliseerde sectoren zoals spoorwegen en energie? Maar als de zwarten hierover spreken, dan kan nationalisatie plots niet meer. Als de belangrijke sectoren generationaliseerd worden, gaan de huidige bezitters heel wat verliezen. Zonder nationalisatie zullen zij dezelfde macht behouden, en dus dezelfde invloed hebben op het beleid. Dan verandert er niets.»

Socialisme

Veto: *Voorstanders van het huidige regime zeggen steeds eens dat de zwarten onderling verdeeld zijn.*

Tshepo: «Men kan eigenlijk twee belangrijke politieke bewegingen onderscheiden: de charteristen en de Afrikanisten. Tot de charteristen behoren het ANC en het UDF (United Democratic Front) en hun vakverenigingen die overkoepeld worden door de COSATU (Congress of South African Trade Unions). Zij baseren zich op het vrijheidscharter. Daarin staan heel wat democratische eisen: vrijheid van vereniging, van opvoeding,... Verder staat erin dat de rijkdom van Zuid-Afrika voor iedereen is, en er dus geen prive-bezit mag zijn. Vandaar de eis tot nationalisering van de sleutelindustriën. Tenslotte zeggen ze dat het land behoort aan allen die erin leven, zwart en blank.»

«Tot de Afrikanisten behoren de het PAC (Pan African Congress), AZAPO (Azanian Peoples Organisation), BCM (Black Consciousness Movement), en hun vakverenigingen, zoals de belangrijke persvakbond MWASA). Zij geloven dat Afrika behoort aan de Afrikanen. Tot de Afrikanen behoort iedereen die deel uitmaakt van de Afrikaanse cultuur. Verder wordt in het Azanian Manifesto gespecificeerd dat men een socialistische en niet-racistische maatschappij willen. Uit de Afrikanistische opvatting spruit een duidelijke visie over de landkwestie voort. Het land is van de Afrikanen. Dat is het belangrijkste verschil met de charteristen. Om dat verschil te begrijpen moeten we naar de oorsprong van de verschillende groepen in onze maatschappij kijken. Wie geboren is in Afrika, en wiens voorouders uit Afrika komen, is Afrikaan. Onze kulturen zijn nooit gerealiseerd omdat ons land is afgenomen.»

«In het vrijheidscharter is er geen duidelijke betekenis toegekend aan de term 'zwart'. Als het land behoort aan de zwarten en de blanken, wat gebeurt er met de kleurrijnen en de Indische bevolking? Het land toewijzen aan zij die er in leven betekent dat de blanken hun onderdrukingscultuur kunnen verderzetten. Als de blanken hun banden met Europa verbreken, dan kunnen ze als Afrikanen beschouwd worden.»

«Je moet goed begrijpen dat, sinds de komst van de blanken, de zwarten als inferieur werden

beschouwd, met alle gevolgen: slavernij, uitbuiting en honger. Daaraan moet maar eens, een einde komen. De Afrikanisten willen de gelijkheid en evenwaardigheid van de Afrikanen met alle andere mensen in de wereld beklemtonen. Zonder dat men dit erkent, zullen onderdrukingsrelaties blijven bestaan.»

«Natuurlijk moet er in de strijd tegen de blanke onderdrukking een zeker front bestaan tussen deze organisaties. Sinds enige jaren is er ook praktische samenwerking. Toen COSATU verboden werd, konden ze de faciliteiten gebruiken van NACTU (National Council of Trade Unions, de overkoepelende vakbond van de Afrikanisten). Mandela heeft in de constructie van een eenheidsfront een speciale rol te spelen. Hij is nog 'zuiver' omdat de belangrijkste discussies over een nieuw Zuid-Afrika na hem ontstaan zijn.»

Veto: *De Afrikanistische visie van BCM werd mede beïnvloed door de strijd tegen het Zuid-Afrikaanse onderwijssysteem, terwijl de Zuid-Afrikaanse regering zelf beweert dat ze haar bevolking goed opvoedt.*

Tshepo: «Zuid-Afrika is een mooi voorbeeld van de manier waarop men twee soorten mensen opleidt. Tot vandaag zijn er twee opvoedingssystemen in Zuid-Afrika. Je ziet dat al in de ministeries. De blanken hebben hun onderwijs- en cultuurministerie, voor de zwarten bestaat het ministerie van 'training en ontwikkeling'. Als de mensen gelijk zijn, waarom moeten er dan twee ministeries van onderwijs zijn? Het onderwijs zelf is zeer verschillend. De zwarten worden opgeleid om de blanken te dienen. Dat kost ook veel minder. Per blanke wordt zeven maal meer uitgegeven aan onderwijs. De scholen van de zwarten zijn veel minder uitgerust. Wij kunnen nog niet eens een experiment overdoen in de klas, want het materiaal in de laboratoria ontbreekt gewoon. Ook onze leraars zijn niet goed opgeleid.»

Tutu

Veto: *Kan je de blanken vergelijken met de immigranten in Europa. En moeten ze dan politieke rechten krijgen in het nieuwe Zuid-Afrika?*

Tshepo: «Immigratie van blanken in Zuid-Afrika bestaat al heel lang, sinds b.v. de komst van de Huguenoten. Niet iedereen is om politiek redenen gekomen. Sommigen heeft men gewoon uitgenodigd. Toen Pik Botha onlangs nog naar Hongarije ging, heeft hij gevraagd of er geen mensen naar Zuid-Afrika willen komen. Dat is een klare politiek van de blanke machthebbers. Ze worden niet naar hier gehaald omwille van een tekort aan arbeidskrachten, zoals de immigranten in West-Europa. Zij willen gewoon zoveel mogelijk blanken in Zuid-Afrika hebben, zodat ze sterk zouden staan op de dag dat er onderhandeld wordt over hun positie in een nieuw Zuid-Afrika, dat de blanken zelf voorbereiden met hun zogenaamde politiek van machtsdeling. Zomaar zeggen dat er speciale garanties moeten zijn voor de blanke minderheid, op basis van

JAREN NEGENTIG

hun aantal gaat dus niet op. Er zal een serieus debat moeten komen over wat de juiste manier waarop ze hun nationaliteit hebben verworven. Trouwens zij die nu schreeuwen over minderheidsrechten voor de blanke immigranten in Zuid-Afrika, zijn ook de grootste tegenstanders van politieke rechten voor migranten in West-Europa.»

Veto: *De Kerk heeft blijkbaar een belangrijke rol gespeeld in de bevrijdingsstrijd?*

Tshepo: «Zij hebben altijd een belangrijke rol gespeeld. Het waren plaatsen waar de mensen hun angst en haat tegen het systeem kunnen uitspreken. Maar de kerken in hun geheel moeten nog een belangrijke beslissing nemen. Ze moeten in de arme wijken gaan en zien wat de situatie van de mensen is. Zij zullen moeten inzien dat een kapitalistische maatschappij niet in het belang is van de zwarte. Als ze de vrij onderneming ondersteunen dan betekent dit een status quo. De kerk moet tonen dat ze de kerk is van de gewone man in de straat. Zo een theologie lijkt goed op de bevrijdingsteologie. Wij hebben de zwarte theologie. Zij kon ontstaan dank zij de Zwarte Bewustzijnsbeweging, want vroeger werkte de kerk samen met de onderdrukkers. Mensen als Motlhabi, Goba, Maimela, Sebidi hebben de bijbel geïnterpreteerd vanuit een zwart perspectief. Zo kreeg de kerk betekenis voor de zwarten.»

«Om de apartheid echt kwijt te geraken moet de kerk breken met het kapitalistisch systeem en teruggaan naar de kommunistische traditie van de Afrikaanse gemeenschappen. Vroeger was het land van de boeren nooit prive-eigendom. Wij produceerden voor onze hele gemeenschap. Een deel van het graan werd gespaard voor tijden van honger. In deze traditie ligt overigens een tweede reden, naast de noodzaak om de bestaande macht van de blanken daardoor te breken, van onze overtuiging voor een socialistisch Zuid-Afrika.»

«Maar zoiets horen jullie nooit: de pers is zeer selectief. In de berichten over de speech van Mandela in Kaapstad hoorden jullie steeds alleen: "Ik roep jullie in de naam van vrede, vrijheid en rechtvaardigheid voor allen". Daarvoor had hij echter gezegd "I Afrika" " en het volk antwoordde "Mayibuye", wat betekent: "Afrika, kom terug naar de Afrikanen". Dat begrijpt mijn volk ook veel beter dan die woorden over vrijheid.»

Bart Capéau
Mohamed Hassan

